

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

VOL. LII

Vasaris - February 6, 1967

Nr. 15

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ALT S-gos Philadelphijos skyriaus 1966 metų valdyba, pravedusi konkursą skirstant premijas už straipsnius ir korespondencijas Dirvoje. Sėdi iš kairės: J. Česonis, V. Gruzdis, P. Didelis, Br. Buinys ir V. Matonis.

Paskyrė premijas už straipsnius ir korespondencijas Dirvoje

A. L. T. S-GOS PHILADELPHIJOS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Š. m. sausio mėn. 29 d. įvyko skyriaus metinis narių susirinkimas. Susirinkimui pirmininkavo inž. Č. Tamašauskas, sekretoriavo E. Mitalienė. Apie skyriaus veiklą pranešimą padarė skyriaus pirm. V. Gruzdis. Reikia pasidžiaugti, kad skyrius yra gan gyvas. Aktyviai dalyvauta Dirvos jubiliejuje. Pakviesta ir gražiai praėjo iš Bostono vaidintojų grupės veiklas Brandos atestatas". Surošta šeimininė išvyka-gegužinė. Aktyviai dalyvauta vietos visuomeniniame gyvenime ir kt. Skyriaus piniginei būkle gera. Pajamų tu-

rėta virš 2000 dol. Šiuo metu skyriuje yra virš 600 dol.

Šiame susirinkime buvo sprendžiamas ir Dirvoje paskelbto konkurso - premi-

gyvenimą premija paskirta J. Bobeliui. Premija — 50 dol. Nors konkursą skelbė Tautinės S-gos skyrius, tačiau premijų finansinę pusę lygiomis dalimis dali-

Dr. Algirdas Budreckis, laimėjęs ALTS-gos Philadelphijos skyriaus premiją 100 dol. už savo straipsnius Dirvoje 1966 metais, Vyt. Maželio nuotrauka

jų skyrimas už geriausiai parašytą straipsnį ar jų eilę, kuriuose būtų nagrinėjama lietuvių kultūra, kečiama lietuvių tautinė dvasia ir skatinama dirbti lietuvių tautos labui. Skyriaus nariai buvo pasisakę už ketletą premijų užsitarnavusių aktyvių Dirvos bendradarbių. Tačiau, kai 1966 m. buvo Jaunimo Metai, tai daugumą balsų gavo jaunas, gabus ir aktyvus visoje lietuviškoje veikloje Dirvos bendradarbis, Vliko narys dr. A. Budreckis. Premija 100 dol. Už geriausiai parašytą straipsnį Dirvoje vietos

nasi A. L. T. S-gos Rytų Apygarda ir vietos skyrius.

I 1967 metų valdybą pagal balsų daugumą išrinkta: P. Didelis, P. Mitalas, Br. Vigelis, P. Jonkus ir V. Gruzdis. Kandidatais liko H. Misliuskas, J. Česonis ir Br. Tvarkūnas.

Revizijos komisija: A. Dilba, Br. Valius ir J. Kaulinienė. Taip pat šiame susirinkime aptartas ir 1967 m. veiklos planas. Č. Tamašausko iškeltas tautinių namų įsigijimo klausimas,

(Nukelta į 2 psl.)

KOVA DĖL KONSULATŲ

KONSULARINĖS SUTARTIES SVARSTYMAS
SENATO UŽSIENIO REIKALŲ KOMISIJOJE
KELIA PRINCIPINĮ KLAUSIMĄ: KAM PADĖTI
KOMUNISTAMS, JEI JIE VISAI NESIRUOŠIA
PASITAISYTI?

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Senato užsienio reikalų komisijoje konsularinės sutarties su Sovietų Sąjunga svarstymas po truputį virsta visos JAV politikos sovietų atžvilgiu vertinimu. Savaimė aišku, kad vieno sovietų konsulato, greičiausiai Chicagoje, atidarymas nepakeistų visos dabartinės situacijos ir tikrai neapsunkintų per daug FBI darbo. Čia kažkas panašaus į mūsų pačių 'bendradarbiavimo' problemą. Vienas kitas pasimatymas, 'kontaktas', vizitas, dar nieko nepakeičia, būkštaujama ne dėl to pavienio atsitikimo, bet daugiau todėl, kad tai gali reikšti naujos raidos pradžią, raidos, kuri nežinia kur gali nuvesti. Tą vieną konsulatą gali pasekti kiti, nes jiems steigti jau nereikės senato pritarimo ir viešų diskusijų, o tik eilinio Valstybės Departamento patvarkymo. Nelaimė, kad žmonės, kurie duos tokį patvarkymą, nevisada gali būti patikimi. Tai nereikia, kad jie turėtų būti savo krašto išdavikai, bet tik kiek naivūs, neįvertinę sovietų machinacijų, pareigūnų. Juk visi ligšioliniai amerikiečių bendradarbiavimo bandymai davė naudą tik sovietams!

Už tat konsulatų steigimo sutartis susidūrė su principiniu klausimu, ar iš viso verta su sovietais bendrauti. Tokio bendradarbiavimo priešrinkai turi labai gerą argumentą — Vietnamo karą. 85% visų šiaurės Vietnamo ginklų yra sovietų ar jų satelitų gamybos. Už tat reikia sutikti su sutarties priešrinkų senatorių Karl Mund (R. — S. D.) ir Frank Lausche (D. — Ohio) pažiūra, kad kol Vietname eina karas, neįmanoma su sovietais kalbėtis apie santykių pagerinimą. Atvirkščiai, administracijos bandymai pagerinti santykius su sovietais, vaizdžiai tarant,

kerta šaką ant kurios sėdima. Juk jei komunistai taip greitai keičiasi į gerą pusę, neverta su jais kariauti tokiame Vietname!

Galima sutikti su senato komisijos liudininku buvusiu ambasadorium Maskvoje George Kennan, kad 'komunistinio bloko vienybė yra praeities dalykas, kuri niekad nebūs atstatyta! Tačiau kartu negalima paneigti, kad visų šalių komunistai yra susirūpinę vienybės atstatymu, nes bet kuriame komunistiniame krašte santvarkai pašlijus ir pasikeitus, didelio padaršinio ir paskatinimo susilauktų tos jėgos, kurios yra prieškomunistiniai nusiteikusių ir tik laukia akstino viešai pasireikšti. Faktas, kad kol kas nė viename krašte, kuriame komunistai buvo įsitvirtinę, režimas iš

esmės nepasikeitė, turi labai didelę reikšmę visų kraštų komunistams, kaip įrodymas, kad jie eina "teisingu" keliu.

Žinoma, yra šiek tiek tiesos prielaidoje, kad nūdienis režimas nėra Stalino režimas, kad ir visi režimai po truputį keičiasi ir galbūt po tam tikro laiko bus komunistiniai ar tiksliau taip vadinami socialistiniai tik iš vardo, tačiau kol kas kiekvienas režimas už 'geležinės uždangos' yra totalitinis, kontroliuojąs kiekvieno žmogaus veiksmus, mintis ir galvoseną. Dėl viso to yra visai aišku, kad amerikiečių konsulato tarnautojai kokiame nors Leningrade ar kitur praktiškai bus izoliuoti nuo sovietų piliečių ir jų informacijos bus labai ribotos, tuo tarpu sovietų konsulato tarnautojų veiksmus bus žymiai sunkiau susekti dėl to, kad čia yra vadinama 'open society', kur kiekvienas gali pasisakyti ir net veikti prieš krašto politiką. Dėl to

(Nukelta į 2 psl.)

DĖMESYS BALTIJOS DIPLOMATAMS WASHINGTONE

Sausio 25 d. valstybės sekretorius Dean Rusk suruošė priėmimą WASHINGTONE akredituotiems visų valstybių diplomatams. Priėmimo dalyvavo ir Baltijos valstybių atstovai — J. Ka-jeckas, dr. A. Spekke ir E. Jaaksonas su ponio-

mis. Priėmimo metu randa ma progų pasikeisti nuomonėmis su svetimų valstybių atstovais ir valstybės departamento atsakingais pareigūnais. Baltijos valstybių diplomatai susilaukė palankių atsiliepimų dėl jų nusistatymo JAV politikos Vietname klausimu. Tokio palankumo WASHINGTONES nesulaukė iš kitų draugiškų Vak. Valstybių.

Tą momentą pabrėžė ir įtakingas WASHINGTONO dienaštis Washing-

ton Post, aprašant priėmimo eigą ir čia įterpiant Baltijos valstybių atstovų pasisakymus.

Sausio 26 d. Baltijos valstybių atstovai dalyvavo Brazilijos ambasadoriaus Vasko Leitao da Cunha suruoštame priėmimo viešinio naujai išrinkto Brazilijos prezidento Costa e Silva garbei.

Brazilijos ambasadorius yra didelis Baltijos valstybių nepriklausomybės užtarėjas ir nuolat rodo didelį susidomėjimą ir palankumą jų problemoms.

Baltijos valstybių de jure pripažinimo proga Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovai turėjo bendrus pasitarimus, kuriuose buvo gvildinama Baltijos valstybių padėtis tarptautinės politikos eigoje.

Michigano valstijos gubernatorius George Romney pasirašo proklamaciją Lietuvos Nepriklausomybės šventės proga. Prie stalo stovi lietuvių organizacijų delegacija: V. Bauža, V. Selenis, J. Urbonas, V. Hotraitė, E. Paurazienė, R. Sukauskas ir kun. B. Dagilis, Gubernatorius delegacijai pažadėjo dėti visas pastangas, kad ne tik Lietuva, bet ir visos pavergtos tautos atgautų laisvę.

IŠ VISO PASAULIO

* KONSULARINĖS sutarties su Sov. S-ga gynėjas senatorius Mike Mansfield nusiskundė užplūdusiais laiškais prašančiais sutarties nepatvirtinti.

Girdi, šimtai laiškų suplaukė o nė vieno pasisakančio už sutartį... Panašus laiškų tekstas rodo, kad tai esąs "organizuotas veiksmas" greičiausiai įvairių "dešiniojo sparno" grupių.

Daugelis tų laiškų motyvuojama tuo, kad nelaikas daryti nuolaidas Sov. S-gai, kai jos apsupinamais ginklais žudomi JAV kariai Vietname.

* VAK. VOKIETIJA užmezgė diplomatinius santykius su komunistinės Rumunijos vyriausybe ir ateityje pramato ryšius praplauti į Vengriją, Jugoslaviją, Čekoslovakiją ir Lenkiją.

Ryšių užmezgimas motyvuojamas tuo, kad esant diplomatiniams santykiams su Maskva, nėra prasmės jų neturėti su jos satelitais.

Ši Bonnos politika ne prie širdies Maskvai ir R. Vokietijos diktatoriui Ulbrichtui. Bet atrodo, kad tie tiltai bus permesti per Ulbrichto galvą, nežinant į jo ir jo "viršininkų" pastangas kaip nors tai politiškai sukludinti.

BRAZILIJOJE VYRIAUSYBĖS GALVAI PASIKEIČIANT...

J. ŠATORIUS, Brazilija

Beveik prieš trejus metus Brazilijai dar ir ne visiškai patekęs į bolševizmo srovę, to meto kariuomenės atstovai, suprasdami kraštui gresiantį pavojų, prievarta nušalino komunistų pakaliką prezidentą J. Goulart. Perversmum vadovavęs gen. Castelo Branco, kaip tai madoje Pietų Amerikoje, netrukus buvo pakeltas į maršalus ir išrinktas krašto prezidentu. Šioje pozicijoje jis išsilaikė ligi šios dienos. Gi jo dešinioji rana, gen. Costa e Silva, dabar maršalas ir būsimasis krašto prezidentas (nuo kovo 15) tada buvo paskirtas krašto apsaugos ministru.

Tuoju po revoliucijos daugelis generolų, kurie artimai bendradarbiavo su revoliucijos organizatoriais, kaip gen. Krueel ir kiti, nesutikdami ar nesuprasdami krašto vedamos ūkiškos politikos, o gal ieškodami masių — liaudies populiarumo, turėjo išeiti iš labai svarbių kariškų postų ir užleisti savo vietas asmenims, kurie buvo ištikimi dabartinio prezidento vedamai ūkinei politikai. 1964 m. balandį sudarytas ministrų kabinetas daug kartų keitėsi, bet dvi kėdės nebuvo paliestos: tai Roberto Campos — planavimo ministro ir ūkiško krašto diktatoriaus bei jo artimo bendradarbio finansų ministro Bulhoes.

Lengva suprasti, kad per trejetą metų krašte įvyko daug pasikeitimų, įsakmiai rodančių, jog svarbiausiam krašto motorui — ūkiškam gyvenimui buvo prijungta naujos jėgos, kurios šį kraštą pradeda įrikiuoti į dolerinės imperijos laisvai bendradarbiaujančių tautų šeimą. Nesama jokios abejonės, kad toks jėgos elemento pakeitimas privilejo paliesti kitas ekonomiško motoro dalis, ir tai buvo ne kas kita, bet ekonomiška ir finansinė gyvenimą varas veiksnys — žmogus ir jo motoras-pilvas! Ir man atrodo, kad pastaruosius tvarkyti R. Campos esąs gavęs diktatoriškus įgaliojimus iš savo betarpiško viršininko C. Branco.

Stebėtojas, stovįs nuošalėje, gal ir negalėtų pastebėti, kad pasaulyje plačiai žinomo ekonomisto-teoretiko R. Campos taikomos priemonės, ne ant ko nors kito, bet ant savo 70 milijoninės tautos, neturi jokio populiarumo masėse. Gyventojai, kurie yra pratę veržti diržus, ir tai jau tęsiasi per pastaruosius keturiasdešimt metų, šiuo metu negali suvesti galų su galais..., nežinurint to, jog jie minta tik ryžiais ir juodomis pupelėmis ir tas patiekalas čia vadinamas "feijon".

Čia būtų sunku išvardinti visas šį gigantą užgriuvusias ekonomiškas bėdas, bet jau dabar būtų galima teigti, jog Roberto Campos, planavimo ministras, paly-

ginti per šį trumpą laikotarpį yra pasiekęs puikių ekonominių rezultatų: kai kurie sako, jog Banco do Brasil rūšiai yra pripildyti žaliukų - dolerių, kuriuos 1964 m. išbėgdamas iš krašto prezidentas Goulart išsi-vežė už valstybės ribų, kaip kad 1938 m. Ispanijos "respublikonų" valdžia patikėjo savo auksą raudonajam sli- binui... Gi kai Banco do Brasil turi pinigų, tada administracijai nereikia lankstyti nugarą prieš šykščius skolintojus prašant jų malonės... Tačiau "antroji lazdos pusė" labai sunkiai pergyvena "veržiančio diržo" politiką. Ir greičiausiai negali ir nenori suprasti dabartinės valdžios jėgos politikos, kad tik su visų pasiaukojimu galima pasiekti kai kurių rezultatų, net ir tokiam didžiuliame krašte kaip Brazilija.

KAS PUSLAPIS — VIS KITOKS VAIZDAS!

Visai neseniai (sausio 18) vilniškė TIESA nežinia keliadesimt - tūkstantį kartą džiūgavo: "Statybos, statybos... Nusitęsia jos beveik visų mūsų respublikos miestų pakraščiais. Gimsta nauji gyvenamųjų namų kvartalai. Džiaugiamės, kad jie gražiai atrodo, butai juose patogūs..."

"Kultūrmainybos štabas" trokšta, kad ir nuo jo nepriklausanti lietuvių spauda užsieniuose skelbtų tik tokius pranešimus apie gyvenimą Lietuvoje, ypač, kad gavusieji Lietuvoje dabar apsilankyti, tik šitaip savo įspūdžius pasakotų. Nes tik toks papasakojimas jų žodyne vadinasi objektyvus.

Nujausdama, kad toksai "objektyvumas" gali ne tiek įtikinti, kiek sukelti įtarimą, ta pati TIESA bando ir apie nepatogumus iš-

sitarti. Ir surado kuo apsi-skūsti: naujose statybose namų numeriai blogai sutvarkyti. Esą, "Minties gatvėje 24 namas stovi kaimynystėje su 6. Kitoje gatvės pusėje — namas, paženk-lintas 10 numeriu"... Tiek tų nepatogumų.

Bet, lyg tyčia, kitame puslapyje (to paties TIESOS numerio), kito redak-toriaus tvarkomame sky-riuje įdėtas to paties Min-ties gatvės namo Nr. 6 gy-ventojų laiškas, kuriame atskleidžiamas visiškai ki-toks tų naujų, "gražių ir patogių" butų paveikslas. Naujo namo gyventojai ra-šo:

"labai apsidžiaugėme pra-ėjusių metų kovo pabaigoje įsikėlę į erdvius, šviesius butus naujame name. Deja, mūsų džiaugsmas ėmė greit blėsti. Pradžioje išsikraipė langai, durys, atsirado ply-

šiai. Norint išvalyti korido-riuose langus, pasirodė, kad daugeliu atvejų tai padary-ti neįmanoma — vieni neat-sidaro, kiti neužsidaro. Po pirmojo lietaus pro juos ėmė bėgti vanduo, kuris iš-margino koridorių sienas. Vanduo ėmė bėgti pro dau-gelį vietų palangėse, atski-rose stogo vietose... Ta-čiau pačios didžiausios bė-dos užgriuvo, atėjus ruden-iui ir prasidėjus lietin-giems orams. Pro daugumos butų sienas, pro siūles sun-kiasi, bėga lietaus vanduo, kuris sudarkė sienas, suga-dino butus... buvo atsiųs-tos komisijos... praėjo de-šimt laukimo ir pažadų mė-nesių... o paliktas brokas netaisomas."

Toks papasakojimas (o jų irgi daug) bene tiksliau priartina prie objektyves-nio "gražių ir patogių butų" vaizdo. Suprantama, ne visi toki, bet vienu daly-ku čia galima pasitikėti: kai net TIESOJ papasako-jamas toks vaizdas, tai ga-lima tikėt, kad jis neperdė-tas. Pažymėtina, kad pagal dabartinius butų mastus Lietuvoje net ir vieno kam-bario butas su atskira vir-tuvėle vadinamas didžiai erdviu ir labai patogiu.

(ELTA)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

HELP WANTED MALE

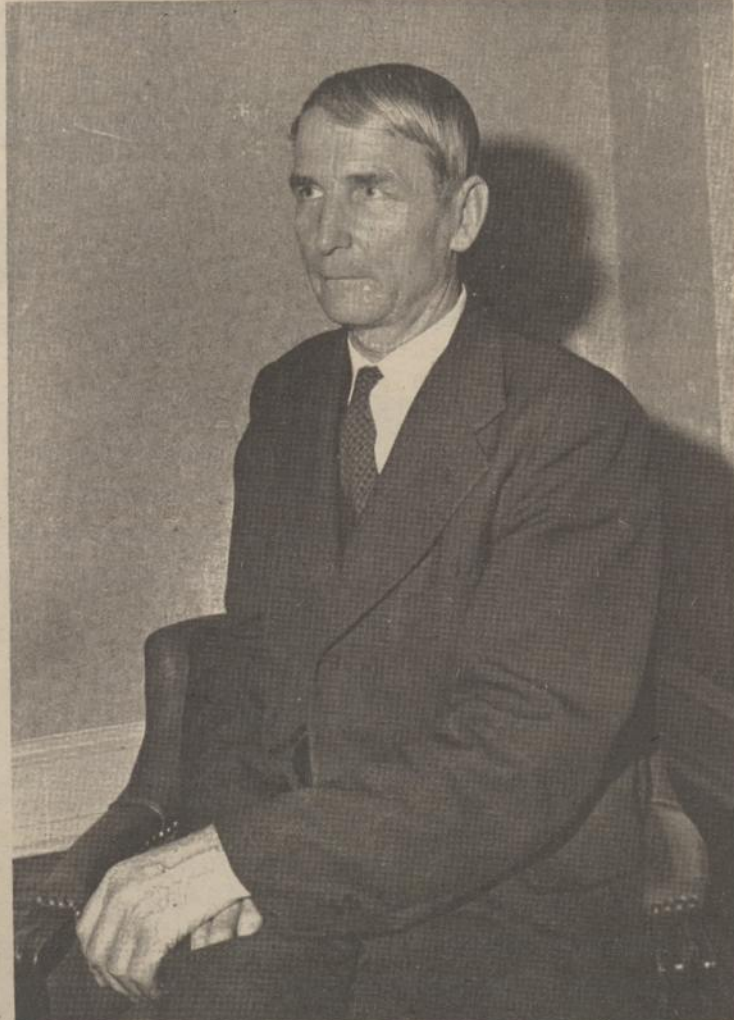
WANTED AT ONCE
1ST CLASS
ALL AROUND
MACHINISTS
TOOL MAKERS
With job shop experience
Steady work, ample overtime,
many fringe benefits.
E & W TOOL
Cleveland, Ohio
216 — 651-5335 (13-19)

EXPERIENCED
PLASTIC FIXTURE
BUILDERS AND
LAMINATORS,
EXPERIENCED ONLY
also
AUTOMOTIVE SHEET
METAL MEN
PROTO-TYPE MOLDINGS
JO-AD INDUSTRIES
31465 Stephenson Hwy.
Between 13 & 14 Mile
Madison Heights, Mich.
313 — 564-5177 (14-15)

WANTED EXPERIENCED

SCREW MACHINE OPERATORS
SETUP MEN
MACHINISTS
BROWN & SHARPE & DAVENPORT
MACHINES
MILFORD AUTOMATIC INC.
1553 BOSTON POST ROAD
MILFORD, CONN.

(13-15)

Juozas Bubelis, laimėjęs ALTS-gos Philadelphia's skyriaus premiją 50 dol. už savo korespondencijas iš Philadelphia's lie-tuvių gyvenimo Dirvoje 1966 metais, V. Gruzdžio nuotrauka

PHILADELPHIA

(Atkelta iš 1 psl.)

paliktas valdybai išstudi-juoti.

Po susirinkimo skyriaus ponij paruošto stalo, ku-rios visuose parengimuose, vargsta, gražiai pasivašin-ta.

VASARIO 16 D. MINĖJIMAS

Lietuvos Nepriklausomy-bės šventės minėjimas įvyks š. m. vasario mėn. 19 d., 4 val. p. p. Lietuvių Mu-zikinėje salėje. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas Vliko vicepirmininkas dr. Br. Ne-mickas. Meninę dalį išpil-dys vietos Tautinis ansamb-lis ir šokėjų grupė "Žilvy-nas" Aukos Vasario 16 d. proga jau renkamos. Finan-sų komisijos pirmininkas dr. Juozaitis su eile pagel-bininkų.

A. IMPOLENAS — SUKAKTUVININKAS

A. Impolėnui š. m. sau-sio mėn. 28 d. suėjo 60 me-tų. Jubilijatas gimęs Pane-vėžyje. Lietuvoje būdamas tarnavo kariuomenėje ir

buvo pakeltas į majoro laip-snį. Dirbo kariuomenės šta-be, vėliau Šaulių Sąjungoje. Baigęs gen. štabo karinin-kų kursus. 1940 m. bolševi-kų areštuotas ir išlaisvin-tas 1941 m. sukilimo metu. Vokiečių okupacijos metu tarnavo lietuvių savisaugos daliniuose. Vėliau Vietinėje Rinktinėje ir buvo vokie-čių areštuotas. Dalyvavo žemaičių savanorių kovose prieš bolševikus. Pasitrau-kęs į Vokietiją gyveno In-golstato stovykloje. Nuo 1949 m. gyvena Philadel-phiijoje ir yra labai akty-vus visuomeninėje veikloje. Buvo A.L.T. S-gos sky-riaus pirmininkas, Ramo-vėnų S-gos skyriaus pirmi-ninkas. Šiuo metu labai gy-vai yra įsijungęs į Lietuvių B e n d r u o m e n s a p y l i n k e s veiklą. Ilgametis sekreto-rius-reikalų vedėjas. Beveik nėra Philadelphia'je paren-gimo, kuriame A. Impolė-nas nedalyvautų ir neturė-tų pareigų.

Jubilijatui linkime svei-katos ir ištvermės lietuviš-kuose dirvonoose. P. U.

MALE HELP

FARM SHOPS, INC.
(FINE FOOD & ICE CREAM)
Litchfield Farm Shops is a young, fast growing Conn. group of fine food and ice cream shops.
We are looking for men who seek an annual income of over \$10,000. Our management program consisting of on the job training runs for a maximum of 6 months with fringe benefits.
We are seeking men in any field who have the ability to learn to supervise and control total operations of our business. No financial investment necessary.
No seniority, even during training, and your progress is solely dependent on your own capabilities.
21 Farm Shops now in operation and more under construction.
CALL OR WRITE
FARM SHOPS, INC.
PERSONNEL CENTER
BOX 269
MIDDLEBURY, CONN.
203 — 758-2481 (15-17)

-- Jei nemoki virti, tai bent išmok atidaryti konservų dėžutę...

PLANINGAS TAUPYMAS

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Metinis dividendas 4 3/4% išmokamas du kart per metus už visas taupymo sąskaitas.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

PASKOLOS

perkant namus daromos ilgiam terminams ir prieinamais nuosimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.

DĖL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

KOVA DĖL KONSULATŲ...

(Atkelta iš 1 psl.)

faktinai nėra jokių praktiškų argumentų už naudą amerikiečiams konsulatų įsteigimą.

O jeigu taip, kam padėti komunistams? Ar ne vėliau juos laikyti priešiniais, kol jie pagaliau patieks konkrečių įrodymų, kad tokiais nėra?

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

ĮVAIRIŲ UŽDAVINIŲ DERINIMAS BENDRUOMENĖJE

Artėjant Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 50 metų sukakčiai, laikas ruoštis ne tik iškilnių programoms, rezoliucijų tekstams, bet ir tų darbų programoms, kurių įgyvendinimas užtikrintų lietuvių gyvybą svetur ir sekančiose kartose. Ne kartą buvome suabejoję, ir dabar tą abejonę kartojame, kad lietuvių išlaikymas nėra galimas vien tik priminimu, kad, štai, švėsime tokią sukaktį, o po to vėl kitokią. Lietuvių neišlaikysime nei praeities laurais, nei nusivylimą dengiančiais figūrų lapais, bet tokiais darbais ir tokiais planais, kurie bylotų ne tik apie išlaikomos lietuvių gyvybės ženklus, bet ir tos lietuvių kūrybinius poreikius. O čia jau įeina viskas — ir kultūriniai ir švietimo reikalai, politiniai ir visuomeniniai, socialiniai ir ūkiniai.

Tenka pasidžiaugti, kad to darbo nereikia pradėti nuo pat pagrindų. Pagrindai yra padėti ir kai kuriose srityse atsiekti ir neblogų rezultatų. Ko dar stinga, tai sveikos ir gyvenimiškos pažiūros į mūsų visuomeninio ir organizacinio darbo tinkamą koordinaciją.

Turime eibę organizacijų, kurių vienos turi panašius tikslus, kitos vykdo savo specifinius uždavinius. Bet ar nors viena bendrinių institucijų kada buvo susirūpinusi sudaryti visų organizacijų lentelę ir suksistytį jas į kategorijas, iš kurių matytųsi, kurios jų savo tikslo siekia atliekamais darbais, kurios jų tik apie tikslą kalba, kurios jų pamėgdžioja kitų daromą darbą, kuriose vyrauja tik kitų dirbamo darbo kritikavimas.

Be to, tokioje lentelėje turėtų būti išrikiuoti ir kategorijomis suskirstyti pagrindiniai tikslai,

reikalingi lietuviškojo gyvenimo svetur pateisinimui ir tikslingumui. Jau dabar galima drąsiai tvirtinti, kad rasime spragų, kurių neuždaro nė viena iš daugelio veikiančių organizacijų.

Fripuolamai paklausus kurio nors veikėjo, kokia gi mūsų visų veiklos sistema, gausi atsakymą, jog toji sistema gera, jei ne tobula. Politiniams reikalams turime veiksmus, kultūriniais ir švietimo — bendruomenę su savo institucijomis ir fondais, šaipai — Balfą ir t.t. Bet užtenka tik vienoje kurioje nors didesnėje kolonijoje pažvelgti į bendruomeninį gyvenimą, kad pamatyti, jei jau ne chaosą, tai veiklos nesiderinimą tikrai.

Pagaliam, ne vienas paklaus, apie kokią veiklą čia kalbama. Pažiūrėk, sakys, į parengimų kalendorių — visi savaitgaliai užimti parengimais, minėjimais, pobūviais. Taisybė. Tą patvirtina ir organizacijų pirmininkai savo metiniuose pranešimuose. O tie parengimai — kokios pinigų sumos čia apsiuversia! Atrodo, nebėra ko ir norėti. Nebent — mažiau tų parengimų...

Kad organizacijų veikloje reikėtų sistematiškas veiklos tikslingumas, reikia, kad kas nors bent bandytų visą tą veiklą įjungti į reikiamą sistemą. Juk neužtenka organizacijos tik tam, kad ji egzistotų dėl vardo. Ne organizacijų skaičiuose esmė, bet jų atliekamose darbuose. Kiekvienoje kolonijoje turėtų būti nubrėžtas aiškus modelis tokio veiklos plano, kurin tiltų organizacijos pagal savo paskirtį. Tik planingai dirbant, veiklą derinant ir įvykdytinus tikslus siekiant laimėsime daug pastovesnių ir lietuvių vertingesnių gėrybių.

sioje Veiksnių konferencijoje nebuvo įleisti spaudos atstovai ir lietuviška spauda turėjo pasitenkinti tik po konferencijos paskelbtu bendru komunikatu. Gerai, kad "Dirva" tokią Veiksnių laikyseną mūsų spaudos atžvilgiu priminė savo skaitytojams. Konferencijos organizatorių elgesys su spaudos žmonėmis rodo, kad jais negalima pasitikėti, jog aprašys objektyviai konferencijos eigą. Ko gero gali išduoti konferencijoje svarstomas valstybės "paslaptis". Kas svarbiausia, tokie poelgiai gali atsilipti į taip jau netoli

IŠ PRAEITIES ARCHYVŲ... Lietuvos šauliai vieno parado metu Nepriklausomoje Lietuvoje.

Tautos užsimojimai ir Vasario 16-ji

JONAS MISKINIS

Laisvės troškimas kiekvienam gyviui įgimtas dalykas. Paukščiai nori laisvai padangėm skrajoti, žvėriai gyventi gamtos prieglobstyje. Kai jiems ta laisvė užgniaužiama, jie skursta, nyksta jų gamtiniai

privalumai. Daugelis gyvių geriau žūsta, negu nelaisvė vargsta. Žmogus, būdamas tobuliausiu Dievo tvariniu, nori laisvai kurti sau gyvenimą, nevaržomai naudotis jam priklausomomis gėrybėmis. Istorija byloja, kad tos tautos, kuriose ypatingai varžomas žmogaus gyvenimas bei jo iniciatyva, ilgai neišgyvena, sunyksta, menkėja gerieji žmogaus privalumai, gyvenimas darosi neapkenčiamas.

esančius Vasario 16 minėjimus, per kuriuos renkamos aukos tiems patiems veiksniams.

Mano siūlymas spaudai būtų toks: "Kaip lauke šaukia, taip miške atsiliepia". Kol veiksniai nepašauks savo nusistatymo spaudos atžvilgiu, tegul jiems reikalingas informacijos skelbia sieninis kalendorius. Toliau sakoma, kad dr. P. Grigaitis savo laikraštyje aprašys konferencijos eigą iš "vidaus". Sunku iš anksto pasakyti, kiek objektyviai dr. Grigaitis tai atliks, bet jeigu dr. Grigaitis "objektyvumas" bus toks kaip iki šiol, gal būtų geriau, kad visai nerašytų.

R. K., Chicago

PAAISKINIMAI DEL LIETUVISKŲ MISIŲ

Š. m. vasario 1 d. Dirvos Nr. 13 Vyt. Brazilius parašė straipsnį apie mano sukurto lietuviškas mišias mišram chorui. Tame straipsnyje įsivėlė vienas kitas netikslumas, kuriuos prašau atitaisyti.

1. Parašyti mišias mišram chorui man velionis klebonas V. Vilkutaitis nepasiūlė, bet aš pats nutariau sukurti mišias tik dėl to, kad neradau knygynuose tokių mišių, kurios nebūtų per ilgios, bet būtų gyvesnės, judresnės muzikiniu atžvilgiu.

Kada mano mišios buvo sukurto ir bažnytinis choras jas giedojo, aš pasiūliau velionui kleb. V. Vilkutaičiui jas išleisti savo lėšomis, bet jis tik diplomatiškai nutylėjo.

2. Naujos, su lietuvišku tekstu Aušros Vartų Marijos garbei mano parašytos mišios, mišram chorui, nei Lietuvos vyskupų, nei Vatikano Liturginei Komissijai nebuvo pasiūstos patvirtinimui. V. Brazilius buvo paašikinta, kad lietuviškų mišių tik naujas tekstas buvo Lietuvių Vyskupų ir Liturginės Komissijos Romoje 1965. XII. 3 d. patvirtintas, kurio keisti negalima. Pagal tą patvirtintą tekstą aš ir parašiau minėtas lietuviškas mišias.

Be to pastebiu, kad prof. J. Žilevičius matė ir girdėjo, chorą giedant bažnyčioje mano sukurto mišias tik su lotynišku tekstu.

Pranas Ambrazas,
Cleveland

nepriklausomą demokratiniais pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilnium.

Anuomet kiekvienas lietuvis tai gerai suprato, ir visi pakilo plačiai nuskambėjusiam laisvės šūkiui įgyvendinti. Tūkstančiai savanorių stojo ginti tautos laisvę. Priešų buvo daug, stigo ginklų, aprangos, tačiau būdami ryžtingi ir atsparūs dvasia, nepalūžo. Stoję prieš daug skaitlingesnius priešus, juos išvijo, Lietuvos padangėje nušvit laisvės saulė.

Po herojiškų kovų, atėjo energingas valstybės organizavimo ir kūrybos laikas, ir jis atskleidė valstybės pajėgumą. Neužilgo patenkama tarp kitų valstybių pačiais teisingaisiais tautinio bendravimo pagrindais — teisės, taikos, neutralumo. Lietuvos valstybės viduje šis laikotarpis parodė tautos tvirtus nusi- teikimus ir sugebėjimus nepalyginama sparta kurti kultūrinę, ūkinę, socialinę gerovę.

Per 22 nepriklausomybės gyvenimo metus visose srityse Lietuva pasiekė didelių laimėjimų, sparčiai žygiavo pažangos keliu.

1940 m. pavasarį mūsų tautą ištiko didžiausia ir skaudžiausia nelaimė — Lietuvai okupavo sovietiniai bolševikai. Lietuvių tauta neteko didžiausio žmogaus gyvenimo vertybės — laisvės. Kiekvienas sąmoningas lietuvis tuoj pajuto, kad jo paties ir jo tautos gyvenime įvyko kažkas baisaus, kad gyvenimas ėmė keistis iš pat pagrindų, ir jis jau nebegali siekti tų tikslų, kurių galėjo siekti Lietuva esant nepriklausomai, negalės taip gyventi, kaip gyveno laisvėje.

Jau pirmomis bolševikinės okupacijos dienomis lietuvis, pamatė, kad savo tėvynėje ir net namuose nebe

jis šeimininkas, bet okupantas; kad jo tautos didžiausiom vertybėm grėsia mirtinas pavojus.

Vasario 16-ji turėjo būti išauta iš savo žemę mylinčio lietuvių galvosenos. Lietuvių tautos sūnūs greit tapo beteisiais vergais, su kuriais okupantas darė ir dabar tedaro kas jam tinka.

Svetur gyvenančių lietuvių likimas yra glaudžiai susijęs su Lietuvos likimu ir todėl mes taip pat esame atsakingi prieš būsimas kartas ir istoriją. Nedalyvavimas mūsų tautos likiminėje kovoje ir nerėmimas jos yra nusikaltimas ne tik tautai, bet ir žmogaus prigimčiai.

Šiandien, kada Lietuva kenčia ne tik okupaciją, bet ir asmenišką laisvės netekimą, kiekvienas lietuvis, kur jis begyventų, turi nepalūžti ir skelbti pasauliui apie maskoliškojo komunizmo pavojų, darant viską, kad daromos skriaudos Lietuvai liautųsi. Būdami sąmoningais lietuvių, ilgėdamiesi Tėvynės, mylėdami tėvų kalbą daug prisidėsime prie prarastos laisvės atstatymo.

NEI VALANDOS NELIKSIU KOLCHOZE...

Kolchozinę sątvarką Lietuvai varu primetusios valdžios garsiakalbiai įtikinėja, kad kolchozai Lietuvai jau visiškai priimtini, ir kad niekas nebesutiktų nuo jų atsiskirti... Tai, žinoma, ne įrodymas, kad taip mano ir tie, kurie į kolchozus suvaryti. Neseniai iš Lietuvos į Vakarų atvykęs asmuo pasakoja, kad prieš išvykdamas turėjęs progą atvirai tuo klausimu išsikalbėti su dabar kolchoze dirbančia buvusia Suvalkijos ūkininke. Jis aiškines, kad, jeigu netrukus atsistatytų nepriklausoma Lietuva ir būtų grąžinta žemės nuosavybės teisė, tai žemės savininkams ūkininkams vistiek tektų bent keliolika metų pasilikti kolektyviniam ūkyje ar draugijoje, — ar kaip kitaip vadiname, pertvarkytame, bet bendrame — ūkyje, vien todėl, kad būtų galima laukus įdirbti traktoriais, kombainais ir kitais tokiais įrankiais. Atsakymas buvęs toks:

— Nei vienos dienos, nei vienos valandos aš neliksiu kolūkyje, kad ir kažkaip pertvarkytame. O žemę mes jau sugebėsime įdirbti, — savo karve, kastuvu, galų gale pirštais, — bet žemelę įdirbsime. (ELTA)

PASIKEITĘ ČEKISTAI

Pakeistas vyriausias čekistas Lietuvoje. Sausio 24 d. TIESOJE skelbiama pranešimas, kad "ryšium su perėjimu į kitą darbą" A. Randakevičius atleistas iš Valstybės saugumo komiteto prie LTSR Ministrų Tarybos pirmininko pareigų, ir kad jo vieton paskirtas J. Petkevičius. (ELTA)

LAISVĖS KOVŲ DAINOS

"Žūtūbūnių kovų atvangomis, kraupiuose mirties šešėliuose gimė šios neviltingų kovų dainos. Gūdžioj prieblandoj, mirtinų pavojų grėsmėj jas kūrė, rašė, perrašinėjo ir net spausdino kovūnai, kurių vardų jau niekas nebesužinos".

Ši knyga tai kuklus, bet ir gražus laikinas paminklas mūsų žuvusiems partizanams.

★

Šis leidinys, 1962 m. išleistas L. N. F. ir redaguotas poeto JONO AISČIO, ypatingai rekomenduotinas įsigyti Vasario 16 proga.

KAINA — 5 DOL.

Rašykite:

DIRVA,
6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103

Mums rašo

KONFERENCIJOS "PASLAPTYS"...

Sausio 23 d. Nr. 9 "Dirva" tos dienos pamajame apgailestauja, kad įvyku-

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

Ką NKVD išperėjo?...

Kai kurie psichologai ir šiaip žmonės yra pastebėję tokį reiškinį. Jei kas tave įžeidžia, suerzina ar blaiviai užkibina tik nedaug, tai tu smarkiai reaguoji, piktniūsi, atsidirtni. Panašiai dar pergyveni, kada kas ir aštriau tave sujaudina ar šokiruoja. Bet jeigu per smarkiai, per daug, per aštriai, tai tu būni priglūstas, lyg pasimet, apstulbsti ir nebežinai, nei kas daryti, nei kas sakyti.

Aišku, žmonių reakcijose į sujaudinimus geležinės taisyklės gal ir nėra. Sakysim, birželiniai trėmimai į Sibirą buvo labai stambus, aštrus, tikrai priglūstinantis sujaudinimas. Bet dėl jo lietuviai neapstulbo, ir bent laikraštininkai ir rašytojai tuojau smarkiai reagavo ir tebereaguoją. Bet kai nacių SS 1941 metų rudenį staiga susiautė ir pradėjo be niekur nieko šaudyti Lietuvos žydus, šie ji apstulbo, pasimetė, rezignavo ir labai silpnai bereagavo. Taip buvo pradžioje, kaip ir vėliau, naikinant dar užsilikusius žydų getus.

Lietuviai matė, stebėjo, pergyveno šias žydų tragedijas, pagaliau, protarpiais ir patys buvo panašiomis aukomis. Bet mūsų raštuose tat nežymiai atspindėjo. Iš viso bolševikų ir nacių laikais Lietuvoje žmogui dingti, patekti kalėjimui ar kacetan, būti nušautam, užmuštam, sudegintam, sadistiškai nukankintam pasidarė kasdieninis "paprastas", kone eilinis dalykėlis - "natūralus" klasių ar rasių kovos nacibolševikų reiškinukas.

Išžudomų žydų ir lietuvių dramų, kokių istorija mūsų žemėje dar nebuvo mačiusi, - rodos, tokios ryškios ir kūrybiškos stimuliuojančios ypač rašytojams bei kitiems meno kūrėjams, ilgai nepasidarė mūsų literatūros vyraujančiomis temomis, buvo lyg pražiūrimos ar apeinamos, ypač tremties raštijoje. Dabar po ketvirčio šimtmečio jos tarsi pradeda truputi grįžti, atsigaiivinti ir traukti dėmesį.

Štai "Pirmosios pradalgės" rinkinyje su "Rachelės" novėle gal dar per daug sentimentaliai pasirodė Antanas Giedrius, ir ji nepraėjo nepastebėta ty, kurie skaitė šį mūsų literatūros metraštį. Dabar Aloyzas Baro-

nas "Trečiosios moters" romane vėl čiuptelėjo žydų geto kūdikio likimą ir jį įjungė į žydų ir lietuvių šeimų dramą. Visai gerai ir kol kas tikrai ne per daug. Šios "lietuviškai žydiškos" temos yra didelės, raiškios, svarbios. Tektų nebent tik prisibijoti, kad ir čia mūsų rašytojai, mados pagauti, neįkristų į žydiškų temų šablona ir vis į tuos pačius motyvus ir charakterius, kaip jau atsitiko su Lietuvos nepriklausomybės žlugimo ar sibirinių trėmimų temomis.

O tema apie Vilniaus, Šiaulių ir Kauno žydų geto kūdikius, kuriuos paimdavo globoti ir auginti lietuvių šeimos ir kas po to atsitikdavo, literatūrai yra įdomi ir dėkinga. Baronas savo romane toli gražu jos dar neišsėmė.

Man baisiai nesinorėtų, jog viena istorijėlė, kurią šia proga norėčiau papasakoti, kam nors atrodytų lyg koks maño asmenišką pasiteisinimas. Teisingis čia visai nėra ko, bet idomus pats NKVD mašinerijos veikimas. Tą įvykį ir kaip jis vėliau buvo panaudotas bolševikinėje propagandoje, buvau jau primiršęs, bet dabar kaip tik Barono romanas vėl priminė.

O tai yra nuotykis su žinomo Kauno šokių orkestro dirigento smuikininko Pomeranco dukterimi Danute, kurią sutiko iš geto nuo mirties išgelbėti, auginti ir vėliau išbėgdama Vokietijon kartu išsivežė Kipro Petrausko žmona dramos aktorė Elena Petrauskienė (ta pati ir poetė Alė Sidabraitė). Be abejo, tai buvo nuotykis kito pobūdžio ir aplinkybių, bet vargu mačiau idomus ir sudėtingas, negu Barono sugalvota Vilniaus geto žyduko Liuko (Mykolo Judelevičiaus, Michael Judell) pasaka.

Bet štai kaip Pomeranco dukrytės nuotykių jau kitiems specialios paskirties tikslams sugalvojo panaudoti NKVD literatai. Apie tai 1965 m. balandžio 22 d. Brooklyno Vienybėje rašė pats vyriausias to savitraščio "priešakinis kolumnistas" titulas Ivanas Girkalis. Savo ilgo straipsnio vieną skyrelį jis užvardino "Medžiaga Railos biografijai", ir tai turėjo būti man enkavedistinis atlyginimas ne-

trukus po to, kai Girkalio žodžiais tarantaš "suniekinau potetę Salomėją Nėrį ir buv. Vilko pirmininką prelatą Krupavičių"... Girkalis, Salomėja ir prelatas -- puiki suniektintųjų draugystė!

Nenurodydamas jokio šaltinio, kuris sovietinis laikraštis ar NKVD skyrius "Railos asmenybę prisiminė Lietuvoje", Girkalis informuoja, kad anuomet iš geto paėmusi Pomeranco dukrytę globoti E. Petrauskienė prieš porą metų neva taip kažkam pasakojusi: -

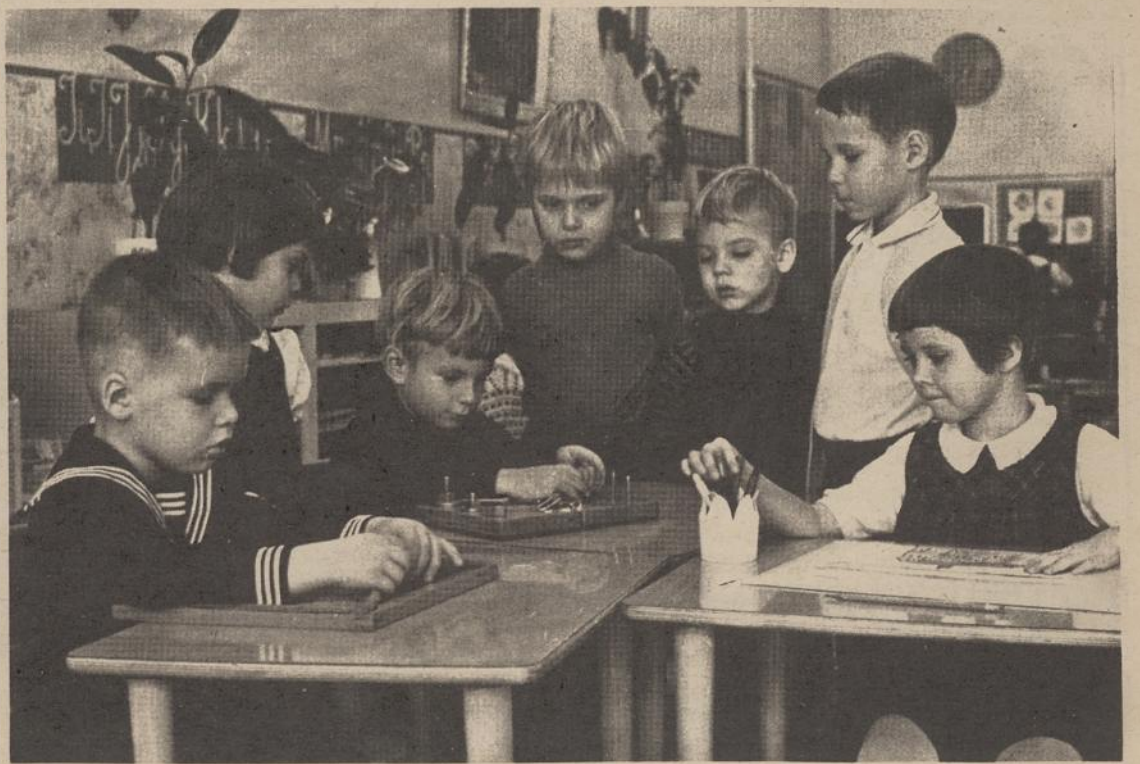
"... baimės įvarė buvus tuometinis veikėjas - nuožmus tautininkas Raila (dabar jis bastosi kažkur Amerikoje). Pažiūrėjęs į mergaitę, jis piktai mėtė: "Iš kur tu gavai šitą semitinę išperą"? Aš jį suniekinau ir paprasčiau daugiau neįžeidinėti, tačiau nerimas liko. Mergaitė buvo šviesiaplaukė, mėlynom akim, mokėjo tik keletą žydiškų žodžių ir todėl beveik visą laiką tylėjo. Nejaugi jis kitur ką nors sužinojo?... Žydų vaikus mes ne vieni globojom ir žinojom, ko sulaukdavo tos šeimos, kurias įskūsdavo fašistams.

E. Petrauskienė mažą Danutę vėliau, bėgdama į Vokietiją, pasiėmė su savimi. Vėliau ji su savo globotine (Lietuvą grįžo. Iš kaž kurio Vokietijos konclagerio grįžo mergaitės tėvas. (Iš Dachau, galėčiau patikslinti Girkalį). Atsirado ir motina. Ilgainiui mergaitė suprato, kad ji turi dvejus tėvus: savo tikruosius ir ją globojusius.

"Gyvenimas nestovi vietoje" - filosofuoja toliau Girkalis. Danutė Pomerancaitė dabar jau ištekėjusi, pabaigusi muzikos mokslus smuikininkė. "Bastosi kažkur Amerikoje Raila", dedasi lyg nieko nežinantis NKVD stilistas ir baigdamas klausia: "O gal jis dar tebesidomi "semitinėmis išperomis"?"

Taip, ačiū, žinoma, - bastausi ir tebesidomiu.

Neperdaug turiu laiko ir noro domėtis enkavedistinėmis išperomis ir jų stiprėjančios išversijos vikšrais Amerikoje. Bet Lietuvos žydais visada domėjausi, ir man vis tekdavo su

A.L. Montessori d-jos vaikų namelių Chicagoje auklėtiniai užsiėmimo metu.

Vl. Juknevičiaus nuotr.

Ne viengų mažlietuvių tai rūpestis

Perskaitęs Lietuvos Pajūrio 2 nr. (24) M. B. Mažosios Lietuvos lietuvių rūpestis. Visą lietuvių tautą yra surišta su Lietuvos Pajūriu. Ir M. B. žodžiais tarant: "Lietuva su savo pajūriu amžinai bus — be jo ji pražus". Todėl L. P. reikalus suvažiavime aptariant; ar nevertėjo pakviesti lietuviškos spaudos darbuotojai, kultūrinių organizacijų atstovai arba ir visuomeninkai, kad bendromis jėgomis lengviau nugalėti atsiradusias L. P. leidimui kliūtis ir išspręsti lėšų klausimas.

Kreipiantis į laisvojo pasaulio lietuvių ir per spaudą nušvietus L. P. gyvavimo reikšmę, daugelis su meile ir nuostimu skirtų L. P. šviesai išlaikyti savo sunkiai uždirbtą skatiką.

Neklysiu sakydamas, kad iki šiol L. P. buvo ir yra ne vien tik Mažosios Lietuvos lietuvių laukiamas svečias. L. P. atsiderus piniginiuose sunkumuose, aišku, ir jo pastovus leidimas sušlubavo. Po kurio laiko Mažosios Lietuvos lietuvininkų Draugija savo suvažiavime Chicagoje pažadėjo nuolatinę piniginę L. P. leidimui paramą. Čia pat su-

važiavime M. Bundelio iniciatyva buvo surinkta 100 dol. Tai tik užuomazga tolimesniam vajui. Kad palengvinti Lietuvos Pajūrio leidimo našta ir sumažinti jų rūpestį, — neleiskime užgesti Lietuvos Pajūrio šviesai, kuri per amžius švietė lietuvių tautai.

Tad užsiprenumeruokime Lietuvos Pajūrį sau arba savo bičiuliui. Prenumerata tik vienas (1) doleris metams.

Tuo vienu doleriu paremsite Lietuvos Pajūrį. Prenumeratas ir pinigus galima siųsti šiuo adresu: "Lietuvos Pajūris", 5260 — 10th Ave., Rsm, Montreal 36, Canada, P. Q. Arba A. Nevardauskas, 5601 S. Elizabeth St., Chicago, Illinois 60636.

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

Alfonsas Nevardauskas

BENEDIKTAS ZABIELA

NAUJAS DVARO PONAS

Ištrauka B. Zabiels romano "Klaida".

(6)

-- Kodėl? Visai gražus, labai moteriškas.
-- Norėčiau būti vyras. Gal ir aš būčiau kontrolasistentas.
-- Ar manai, kad mano darbas lengvas? -- klausė jos Pranas.
-- Gal ir nelengvas, bet idomus.
-- Tiesa, idomus, bet niekada nesi namie, vis važinėji po žmones.
-- Tai gerai, daug žmonių pamatote, daug pažįstate. Laikas greit ir įvairiai prabėga.
-- Taip jums atrodo. Kai žiūriu į jus, aš galvoju tą patį. Aš pavydžiu jums.
-- Tik ne man, -- ginčino Teresiukė.
-- O kodėl gi ne jums?
-- Pagalvokite. Jau daug laiko kaip esu dvare, o vos tik keletą kartų tesu išėjusi. Anksčiau, kai dar buvo virėja, galėjau išeiti, dabar nėra vilties, nes žmonės valgo kasdien. Tik dėka vienos moters, kuri gyvena dvaro palaukėje ir mane pakeičia, galiu kartais dienai ar pusei ištrukti.
-- O jūs, panele, manote, kad su manimi yra kitaip? Per visą savaitę turiu trankytis po paskirtą rajoną; be to, reikia vesti knygas, nuvažiuoti pas apskrities agronomą. Reikalų milijonai.
-- "Koks mandagus" -- galvojo Teresiukė! -- Panele ją vadina. Nors niekas negirdėjo, tik ji viena, bet visvien jai tai buvo malonu.
-- O ką jūs į tas knygas rašot? -- paklausė ji.
-- O, panele, viską. Nustatome karvių veislę, tikriname jų pieną, ar daug duoda ir koks pienas,
-- O kas paskiau?

-- Paskiau matome, kuri karvė gera, kuri ne. Išrinkę pačias geriausias kergiamės su geros veislės buliais, kad būtų dar labiau pagerintas prieauglis.
-- Aš manau, kad mūsų dvaro karvės labai geros: visos riebios ir gražiai atrodo.
-- Na, na, pažiūrėsim! Ne visuomet riebios karvės yra geros. Riebios dažniausiai tinka tik mėsai. Geros yra tos, kurios daug pieno duoda ir dargi gero pieno, o ne balto vandens.
-- Tai kaip ilgai jūs čia dirbsite, kol sužinosite, ar geros mūsų dvaro karvės?
-- Aš čia būsiu tik vieną dieną.
-- Tik vieną dieną?
-- Taip.
-- Ir per vieną dieną jūs jau sužinosite viską?
-- Oi ne, aš turėsiu ilgą laiką važinėti kas mėnesį po vieną dieną.
-- Ak, tai jūs atvažiuosite tik kartkartėmis?
-- Taip, aš čia nebūsiu visuomet, nuolatiniui.
-- O kas tas ponas, kuris vaikščiojo su darbininkais po laukus ir kasinėjo duobutes? -- teiravosi Teresiukė.
-- Agronomas, panele.
-- Kokia negirdėta pavardė.
-- O ne, tai ne pavardė, tai specialybė, jo pavardė Lešiūnas. Jis, atvažiavęs pas ūkininkus, duoda patarimus, kur ką sėti, kada sėti, kaip ir kada kokias trąšas naudoti.
-- Tai jis karvių netikrins.
-- Ne.
-- Pranas baigė valgyti ir pažiūrėjęs į laikrodį nustebė, kad taip vėlai nusitęsė jo vakarienė. Tad padėjo jos atspirašę, nuėjo gulti.
-- Teresiukė plovė indus ir pynė įvairiausių minčių. Prano elgesys ją žavėjo. Kada ir kur teko būti su jaunimu, tokio dar nebuvo sutikusi. Nors keletas jaunuolių ir dvare kalbindavo ją, bet iš jų kalbų išeidavo nei šis, nei tas. Pradės ką pasakoti, ir lyg daina be galo. Dar ko gero ims ir nusikeiks ne vietoj ar nelaiku. Kiti tokie na-

chalai, kad net pradeda grabaliotis, ir juo daugiau nuo jų giniesi, tuo įkyriau lenda. Ir glamonėja taip, kad net kaulai braška ir turi bėgti, kol dar gali pabėgti.

Fatiko jai Algis, kada buvo Dabiuose. Bet kai jis su draugu susimušė, visos simpatijos išgaravo. Būdama bažnyčioje matė jį keletą kartų. Jis norėjo Teresiukę sutikti, bet ji vengė jo, ir taip pasibaigė.

Baigusi plauti indus, pasijuto labai pavargusi, lėtais žingsniais nuėjo viršun, į savo kambarį ir nusirengusi atsigulė. Akys merkėsi, bet vaizduotėje matė Praną, jo garbanuotus plaukus, mėlynas akis, kurių žvilgsnis perskrodė ją kiauurai. Plati be raukšlių kakta, taisyklinga nosis, smakras su duobute, gražios ausys, ant kurių krito plaukų garbanos. Visą ją taip aiškiai matė, jog tiesės rankas paglamonėti jo galvą. Švelniai švelniai glostė jo veidą... Skęsdama svajonėse ir braukydama delnu pagalvę, Teresiukė pagaliau užmigo.

Dar užmiegotomis akimis Teresiukė ruošė pusryčius. Nesisekė. Norėjo gražiai iškepti kiaušinius -- pridėjo. Ir ne tik turėjo juos išmesti, bet ir keptuvė buvo taip pridėjusi, kad ilgai reikėjo gramdyti, kad vėl joje būtų galima kepti. Tik po didelio vargo spėjo paruošti viską laiku. Darbininkai valgė po dvaro rūmais. Su jais nebuvo vargo. Neturėdama laiko, liepdavo jiems kas paruošta, pa siimti patiems. Bet Andrikoniams reikėjo paduoti valgį ant stalo. O ypatingai kruopščiai kada buvo svetimų žmonių. Matydama ją labai užimtą ir daug darbo turint Andrikonienė padėdavo. Kartais net ir indus plaudavo.

Pranas jau buvo atsikėlęs ir tvartuose su melžėjomis pilstė pieną. Jis buvo susirūpinęs. Nors karvės ir buvo gerai prižiūrimos, bet pieno kiekybė buvo menka. Daugelis jų buvo senos ir kodėl jos buvo laikomos, jis to negalėjo suprasti. Pranaui buvo nesmagu, kad atėjęs pusryčių, turės papasakoti tai Andrikoniams. Jautė, kad jiems nebus maloni ši naujiena.

(Bus daugiau)

KLAIPĖDA TIK LIETUVAI

Kokia buvo sunki kova Lietuvai atgaunant Klaipėdą, 1924 metais vaizdžiai aprašė pirmas ir paskutinis Lietuvos respublikos prezidentas A. Smetona šaulių žurnale Trimite 1924 m. Nė vieno užtarėjo tuo metu Lietuva neturėjo. Lenkija buvo pagrobusi Vilnių ir be atvangos atakavo, Anglijai ir Prancūzijai talkininkaujant, užgrobtį Klaipėdą. Tas A. Smetonos straipsnis "Klaipėda tik Lietuvai" vertas dėmesio, todėl jis kartotinas.

Jau kuo ne visi metai suėjo nuo to laiko, kai Klaipėdos kraštas susijungė su Lietuva. Tai įvyko lietuvių tautos ir to krašto gyventojų valia. Visi atsimename, kaip Didžiosios Valstybės, priešakyje su Prancūzija ir Anglija, buvo pasiryžusios tą kampeklį padovanoti praėjusių metų sausio mėn. viduryje Lenkijai ir dar pridėti visą Lietuvą. Tada Klaipėdiečiai matydami sau tokį didelį pavojų, nebelaukė, kol pasaulio galiūnai darys iš jų dovaną savo bičiuliams lenkams ir sutvirtins ją raštu: ėmė ir sukilo prieš nepakenčiamą svetimųjų globą, o klaipėdiečiams padėjo visa lietuvių tauta. Kas ginklų, kas pašalpomis nešinas skubinosi per Naujuosius Metus vaduoti Klaipėdos kraštą.

Tas žygis pavyko: Klaipėda susidėjo su Lietuva. Bet Klaipėdos byla nebaigta. Lenkijos prieštaliai -- Didžiosios Valstybės -- vis dar nenori pripažinti Lietuvai visišką teisę į Klaipėdą.

Tegu, sakó, ir Lenkija naudosis jąja, važinėdama į Baltijos pajūri visais Lietuvos keliais. Jei tokia teisė būtų pripažinta Lenkijai, tai būtų visiškas Lietuvos pavergimas. Kad tai teisybė, -- šiandien suprantą visa lietuvių tauta. Dėl to dabar yra visi susidomėję, ką š.m. kovo 10 d. pasakys Tautų Sąjunga, kuriai yra paduota Klaipėdos byla išspręsti. Bet visų daugiausiai čia turi sverti ne Tautų Sąjungos, bet Lietuvos žodis. Kas darbo Didžiosioms Valstybėms, Tautų Sąjungai ar Lenkijai, jei Lietuva nenori atsisakyti nuo tos žemės, be kurios ji negali gyventi.

Mums Klaipėda yra brangi ne vien dėl to, kad ji iš senų senovės yra lietuvių apgyventa, bet ir dėlto, kad ji visos Lietuvos gyvenimo yra tartum plaučiai, kuriais ji, kol gyva, privalo kvėpuoti. Klaipėdos kampeklis yra neatskiriama mūsų krašto dalis ūkio reikalų atžvilgiu.

Latviai ir estai, kurių žemės nedidesnės už

mūsų žemę, turi net po kelis uostus. Jei Lietuvai būtų suvaržyta teisė Klaipėdos uoste Lenkijos naudai, tai mūsų kraštas iš tikrųjų neturėtų nė vieno uosto pajūryje. Lenkija pasakytų, jog ji didesnė už Lietuvą, taigi ir daugiau teisės privalanti Klaipėdoje. Taip ji kalba ir šiandien. Tada mes būtume uoste kampininkai, o lenkai šeimininkai. Jei šiandien ne visi tokią padėti gali išivaizduoti, tai visi savo akimis išvystų po dviejų, trejų metų, kai Lenkijai būtų pripažinta vieta Klaipėdoje. Gi netaip buvo senovėje, kada Lenkija privertė Lietuvą su ja susidėti unijon? Po unijos išdusi Lenkija ėmė smurtingai elgtis ne tik Vilniuje, bet ir visoje Lietuvoje.

Mes, sakó, esame stipresni, taigi lietuviai turi klausyti mūsų visur. Taip jie pamažėle išivyravo ir užvaldė Lietuvą.

Tiesa, Nemunu per Klaipėdą reikia gabenti Vilniaus ir Bialoviežo miškai. Bet tos žemės yra Lenkijos išplėtos Lietuvai. Taigi tegul atiduoda, grąžina jas Lietuvai, tuomet Lenkija galės apsieiti ir be Nemuno ir be Klaipėdos. Dabar gi, išplėšus Lietuvai miškus, Lenkija nori išplėsti ir Klaipėdą su likusiaja žeme. Lenkai juokiasi mums į akis: atėmėme iš jūsų arklį, tai atiduokite mums ir kamanas. Mes turime atsakyti jiems -- svetimą arklį užsėdę nulipsite nuo jo pavyti ir baloje.

Kodėl gi tos neteisybės akivaizdoje Prancūzija su Anglija palaiko betgi Lenkiją? Mat, tų Didžiųjų Valstybių pini-guociai -- ypač prancūzai -- geromis sąlygomis užpirkto Vilniaus ir Gardino žemių miškus, kurie išgabenti yra patogiausia per Lietuvą. Tas pirkinyš tai begalo didelis šiandien liūtas, už menkniekių nupirktas iš prasiskolinusios Lenkijos. Eglės, pušys, juodalksniai yra patogiausia gabenti Nemunu, o ažuolai, uosiai, klevai -- geležinkeliais. Dėlto, mat, prancūzai su anglais ir

reikalauja iš Lietuvos, kad leistų Lenkijai važinėti mūsų upėmis, geležinkeliais ir kitais sausumos keliais be jokių varžymų ir be maito.

Ranka mazgoja ranką: reikia Didžiosioms Valstybėms už biznį ir Lenkijai. Jos jai sako: už menkniekių nupirkome tavo miškus, bet už tą menkiniekių tau atiduosim Lietuvą.

O mes galime didesniųjų valstybių biznieriams pasakyti:

Jūs pirkote vogtus daiktus, taigi, mes turime teisės nepripažinti jūsų tais daiktais pasipelnimo. Juk tai ne džen-telmeniškas darbas! Jeigu jūs būtumėte pripažinę Vilnių su Gardinu Lietuvai, kaip tai yra padariusi Rusija, tai būtumėt galėję padoriai daryti biznį su tuo, kam tie miškai iš tikrųjų pri-dėra.

Tada būtų all right -- visai teisingai. Išėjo kitaip ne iš Lietuvos kaltybės, tad nerūstaukite ant mūsų, jei mes nepripažinsime nei Nemuno nei Klaipėdos neutralizacijos.

Nujunta tokį Lietuvos atsakymą į Lenkijos pretenzijas ir pasaulio galiūnai, ir todėl prancūzai remia Lenkiją, duodami jai ginklų ir šovinių. Apkarpyta maža Lietuva neįstengtų viena atsimirti svetimomis žemėmis sutvirtintai Lenkijai. Bet Lenkijos prieštai kaimynai yra už ją didesni ir ginklų turi ne mažiau kaip ji. Niekas nenori kariauti, bet užkabintas ginasi kol gyvas, ir ieško talkininkų. Tas kelias yra žinomas ir Lietuvai. Serbija buvo nekiek didesnė už Lietuvą, tačiau prispirta išdriso spirtis didžiulei Austrijai, sukaustyta iš įvairių tautų. Į buvusią Austriją panaši ir dabartinė Lenkija: ji turi pavergusi ukrainiečių, gudų, lietuvių ir vokiečių. Tai niekis, kad tokį pavergimą yra palaiminusios didžiosios valstybės: kai reiks, tai ir atlaimins. Pati Prancūzija šiandien daro ne su Lenkija, bet su Čekoslovakija ankštą sutartį. O Čekoslovakija, kaip ir buvusi Serbija (dabartinė Jugoslavija) yra Rusijos šalininkė. Ką tai reiškia? Didžiosios valstybės gali vėl pradėti bendrauti su Rusija šokia ar tokia tenai valdžia būtų. Biznis yra biznis, arba, kitaip sakant Didžiųjų Valstybių biznieriams parūpės daugiau didžioji

Naujai išrinkta LB Bridgeporto apylinkės valdyba. Sėdi iš kairės: pirm, Algirdas Mitkus, vice-pirmininkai Vladas Barius ir Feliksas Mockaitis, išdininkas Juozas Janiūnas. Nuotraukoj trūksta sekretoriaus Antano Ivaškos.

Rusija, o užpakalin nu-eis didžioji Lenkija.

Klaipėda yra didžiausios reikšmės tik Nepriklausomai Lietuvai. Tik jos rankose Klaipėdos kraštas ir jo uostas pavirstų dideliu daiktu, tik Lietuva tegalipadaryti Klaipėdą pasaulinės vertybės uostu. Gi kol jis buvo Vokietijos rankose, tai Karaliaučius, jo kurentas, nedavė jam iškilti: per kelias dešimtis metų Klaipėdos gyventojų skaičius išaugo tik ligi 30 tūkstančių. Karaliaučius buvo jai pavaldus. Liepojai taip pat nepatinka jos ūgis. Ne bereikalo latviams rūpėjo, kad Lietuva negautų Klaipėdos. Tegu, sakó, lietuviai naudojasi Liepojum ir mokamums brangiai už gelžkelius ir maito visokiais pridengtais pavidalais.

Ir dabar nestinga Klaipėdoje pirklių, kurie norėtų gauti be maito Lenkijos miškų. Bet jie žemažiūriai: gi miškai per kelerius metus būtų išnaikinti, praeitų kaip be matant pigus pelnas ir tuomet nevyktų iš savęs gyventi. Kas išeitų iš to vienadienio biznio? Nusilpninta per Lenkiją Lietuva turėtų atsiduoti Liepojaus ir Karaliaučiaus malonei ir nemalonei ir negalėtų savo eksporto kreipti Klaipėdon. Tai numato atsargūs klaipėdiečiai ir todėl yra solidarūs su visos Lietuvos nusistatymu, kad Klaipėdos kraštas prigulėtų Lietuvai. Sutvirtėjus Lietuvos ūkiui, sutvirtėtų ir Klaipėdos gerovė, nes tik viena Lietuva teturi intereso, kad Klaipėdos uostas didėtų ir gerėtų. Tikrai pasakius, Lenki-

ja, kalbėdama apie Klaipėdą, turi galvoje Liepoją. Tegul pavyktų jai išibrauti Klaipėdon, tai po kiek laiko apsidirbusi su Lietuva, ji imtų įrodinėti, kad Liepojus, kaip toks pajūrio miestas, kuris turi uostus, prekybos atžvilgiu jai reikalingesnis esąs nei Klaipėda.

Tik užslopynusi Lietuvos laisvę Klaipėdoje, Lenkija tegali svajoti apie Liepoją. Štai kodėl ji dabar savo užslėptas politikos svajones dengia ne politikos, bet ekonomijos reikalais, kuriais, kaip jau minėta, yra supainiotos ir didžiosios valstybės mūsų užgrobtų Vilniuje ir Gardine miškų pavidale.

Ir labai keistai klausimas pastatytas: užuot pareikalavus Lietuvai -- atiduokite mums Vilnių su Gardinu, Lenkija per Ambasadorių Tarybą reikalauja: atėmėme iš Lietuvos Vilnių su Gardinu, dabar tegul ji atiduoda mums Klaipėdą su Nemunu ir visą savo žemę. Tada, mums sutikus su tuo jos reikalvimu, liktų Lietuvos de jure, o išnyktų jos buvimo faktas -- paliktų kevalas, o pati kiaušinė būtų sunaudojusi Lenkija.

Lenkija aukso kalnus žadėjo Vilniui, dar pridėjusi žibalo, druskos ir anglų, o iš tikrųjų Vilnius susilaukė skurdų, kuriam nušviesti nebereikia nei naftos subenzinu: druskos turi, bet nebeturi ko jąja sudyti. Iš sostinės Vilnius pavirto driskių bendrovė.

To pat susilauktų ir Klaipėda, pakliuvusi Lenkijos globon.

Klaipėda, šiandien, teisybė gyvena sunkias dienas, kaip ir visi Europos rytai. Bet tokią jos padėtį aiškina daugelis priežasčių: netikrai nustatyta Lietuvos vidaus ekonominė politika, didžiųjų valstybių vilkinimas pripažinti be jokių rezervų Klaipėdą Lietuvai ir Lenkijos koridorius tarp Lietuvos ir Rusijos. Bet tai laikinoji liga, kurios pagydomas pareina nuopato Lietuvos.

(Trimitas, 1924 metai)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

DIDŽIOJI VEIDMAINYBĖ

Visas vasario mėnuo ir du trečdaliai kovo Lietuvoj bus "didžiosios veidmainybės metas". Tokį vardą dažnas Lietuvoj yra pritaikęs vadinti bolševikinių "rinkimų" apeigoms.

Nuo vasario 2 iki kovo 3 dienos miestuose ir rajonuose bus atlikinėjamos vietinių teisėjų ir teismo priesėdų rinkimo apeigos. O kovo 19 dieną, anot TIESOS, "respublikos gyventojai atliks TSRS Konstitucijos, tarybinės demokratijos jiems suteiktą vieną iš didžiųjų teisių: rinkti visus respublikos organus". Atseit, bus "renkami" respublikinis sovietas ir miestų, rajonų bei apylinkių sovietai.

Kadangi visi vadinamieji deputatai iš tikrųjų renkami partijos komitetų kabinuose, ir kadangi jau kovo mėnesio pradžioj bus žinomos visų būsimų deputatų pavardės, tai tie, kuriems, sakó, esanti suteikiama galimybė "atlikti teisę", visas tas "rinkimines" apeigas ir vadina "didžiąja veidmainybe". Tik ši kartą jau ir TIESA prasi-tarė panašiai: nebesakė, kad kas nors pasinaudos teise, o tik -- atliks teisę. Prasi-tarė, kad ta "teisė" yra atliktina, kaip įsakyta, nors ir nežinia kam reikalinga, pareiga.

Kai naujas respublikinis sovietas -- kovo gale ar balandžio pradžioj -- bus sušauktas Vilniui, naujieji deputatai irgi turės "atlikti teisę" -- pakelti rankas už "naują respublikos valdžią", kurios sąrašuose daugumas bus tie patys asmenys, bet galės būti ir naujų. Tarp ko kita, čia neišvengiamai turės paaiškėti, ar Paleckis bus ar nebus paliktas "prezidentauti" Vilniuje. (ELTA)

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTOVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

PARAMA-

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Canad. delux Wiskey 5th — \$3.98
2. Asbach Uralt 5th — \$5.49
3. Import. Napoleon Vermouth 5th — \$1.19
4. Import. French Napoleon Brand 5th — \$3.35

5. Bordeaux Import. White Wine 5th — \$0.98
6. Canada Dry Vodka 5th — \$2.98
7. Riccadona Vermouth..... 30 oz. Bolt. — \$1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

• Buvusių Telšių Vyskupų Valančiaus Vardo gimnazijos auklėtinių iniciatyvinis komitetas ruošia šios gimnazijos auklėtinių, auklėtojų ir visų telšiškių suaktyvumą -- suvažiavimą. Suvažiavimas įvyks š. m. rugšėjo mėn. 23 d. Chicagoje, Jaunimo Centro salėj, 5620 So. Claremont Ave.

Iniciatyvinio komiteto ryšininkė visus susidomėjusius suvažiavimu prašo susiršti su ja. Ryšininkės adresas: Gabrielė Šlapelienė-Milvydaitė, 3625 West 67 Place, Chicago, Illinois 60629. Telef. 582-6732.

Spaudoje pasidairius

REIKIA AŠTRAUS POSCKIO Į SIEKIAMĄ IDEALĄ

Stasys Santvaras, atsa-
kydamas į Darbininko re-
dakcijos klausimus, susiju-
sius su išeivijos veikla ir
uždaviniais Lietuvos vals-
tybės atstatymo 50 metų
sukakties akivaizdoje, sau-
sio 31 d. laidoje rašo:

— Lietuvos Nepriklausomybės 50-metis Lietuvos išeivių gyvenime turėtų būti didis įvykis. Tos sukakties reikšmę gyvai jaučiame ypačiai tie, kurie išgyvenom ano laikotarpio polėkius, pažangą, dosnumą ir palaimą. Man vadenasi, kad tas jausmas visų lietuvių širdys turėtų plazdėti ne kaip dingusi svajonė, bet kaip apčiuopiama ir siekiama tikrovė.

Deja, žmogus, lyg tas lietuviškos patarlės šuo, pripranta kariamas! Ir mūsų tarpe jau atsirado tautiečių, kurie pradėjo tikėti ir net viešai tą savo tikėjimą paroduoti, kad Lietuvoj ir dabar pienas ir medus upėm teka! Atseit, nepriklausomybės laikotarpio dosnumą ir palaimą pamiršom, pradedam to meto veidą iškreipti ir sujaukti.

Vieniems praeitį nublukino Amerikoj pasiekta gerovė, kitiem kraujas verda beieškant naujų įspūdžių ir įvykių, o tretie nepriklausomybės laimėjimų bei pažangos visai nebeprisimena. Ir, štai, per gana trun-

pą laiką mes pasidarėm tokia pelkė, kurioje ir priešui jau nėra per daug sunku meškere įmerkti.

Kitas nuostabus dalykas, kuris išeivijos lietuvių tarpe pradėjo bujoti, tai mūsų nesantartvė. Tėvai nebepajėgia sutarti su savo vaikais (todėl toks akivaizdus nuobirų kiekis), gausybė organizacijų, nors oficialiai siekia to paties tikslo, nebėjveikia rasti bendro kelio ir visų dar gyvų jėgų apjungti, tautinės kultūros ugdymas pakriko ir priklauso nuo atskirų asmenų valios bei pajėgumo, jaunieji patriotai (be vienos kitos išimties), užuot ėję tal-kon ir nešę atgaivą bei reformas į gyvąsias mūsų politines organizacijas, buriasi į atskiras, savitarpį didžiai "patriotiškus" ir kartais net arogantiškus sam-būrius, o, pagaliau, ir toj pačioj srovėj žmonės jau pradeda neišsistiekti, dėl niekų pyktis ir niekintis.

Nesmagu ir skaudu prisipažinti, bet susiklausymas, tvarka, drausmė mūsų tarpe gerokai apgriuvo (o gal ir niekad tie dalykai nebuvo aukštumoj!). Mano išmanymu, visa tai yra savižudybės priepuoliai. Sociologai yra pastebėję, kad emigrantai išgyvena tris pagrindinius laikotarpius — kūrybos, įsikūrimo, ir nesantartvės arba susiniekinimo laikotarpį. Bet argi mes esam paprasti emigrantai? Argi iš savo krašto mes neišsinešėm pareigos ir ištikimybės savo tautai? Man regis, mūsų negalima lyginti net su tais milijonais rusų, kurie revoliucijos metu paliko savo kraštą. Rusijoje pasikeitė

tik režimas, atėjo dar cariškesnė ir dar imperialistiškesnė valdžia, bet nepriklausoma valstybė liko, ji ir šiandien "drebiną" pasaulį. Tuo tarpu mes pasitraukėm nuo okupanto, nuo svetimos kariuomenės, ir policijos įgulų. Nuosekliai galvodami, nesunkiai turėtumėm suprasti, kad pareiga, sutarimas, vieningas ir atkaklus kovos darbas tebėra mūsų kasdienybė, mes nesam nuo jų atpalaiduoti.

Gausybė politinių ir visuomeninių organizacijų gal nėra mūsų mirties ženklai, bet jos skaldo jėgas, daug laiko gaišta tarpusavio rungtyse, nepajėgia vienon krūvon sutelkti efektingesnių pinigų sumų (nežinodami, kuri reikšmingesnė, žmonės ima nieko neduoti), dėl to darbai įklimpsta ir tik tarpusavį erzeli kelia. Atseit, daug smuikų, tik jų muzika dažnai yra prastesnė už veikalo pradinį bandymą!

Deja, tokia yra mūsų išgyvenama tikrovė! Ir nereikia nuo jos nusigrįžti, atvirkščiai — reikia dažniau su giliu susimąstymu prieš ją akis atmerkti! Gal tai bus nemodernu ir nerealistiška, bet ar ne metas daryti aštrų posūkį į mūsų siekiamą idealą, nuo kurio, kaip visa eilė ženklų rodo, esam gerokai nutolę ir gal net jį praradę? Turės lūžti ambicijos, pravirkti vieno kito egoizmas, pradingti eilė vardų, bet tas yra neišvengiama, jei rimtai norim išlikti.

Kai taip "dailiai" viskas yra susiklostę, ką galima atsakyti į tris Darbininko klausimus? Jie yra sunkūs, ir jų svarbą dar padidėja, kai bandai atsiremti į kasdienybę, kurią gal tik bendra talka galėtumėm pakeisti.

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 50-metis lietuvių tarpe turėtų būti švenčiamas atjaunintu ryžtu ir jungtine dinamika — ta šventė turėtų būti mūsų laimėjimų demonstracija!

Ar tai yra abstrakcija? Drįstu galvoti, jog tai nėra abstrakcija, o tik mūsų pastangų pakreipimas tų galimybių ir to tikėjimo kryptimi. Demonstracija bus efektinga, tik reikia, kad tučtuojau atsigrįžtumėm į save, kad visų pirmą susiderintumėm ir vienas kitą suprastumėm tame rate, kuriame šiandien esame, kad nustotumėm patriotiz-

mą deklamuoti, o pradėtumėm nuoširdžiai tuos žodžius tikėti ir jais vadovautis, kad ne tik tiesieji, bet ir "naujų" kelių ieškotojai pagaliau įsisąmonintų, jog nėra kito kelio, o tik tas vienas ir visų bendras — į laisvę!

Aš netikėjau ir netikiu, kad harmonijos idealą galėtų pasiekti penkiolika partijų (nors tikiu, kad ir įvairume galim būti susipratę ir vieningi), kurios ir savo gretose jau dūsta. Veikiau tą padarys lietuvių Bendruomenė, ta mūsų partijų partija!

Jei savo energiją pajėgtumėm pakreipti nemeluojamos, neišnaudojamos ir nepiktinaudojamos vienybės kryptim (ir tai, berods, yra pagrindinė sąlyga) — sustiprintumėm diplomatinę kovą dėl laisvės, padėtumėm tėvynėje likusiam kaimeniui išsilaikyti, išlaikyti savyje laisvės ilgesį ir pasitikėjimą, sustiprintume čia esančių lietuvių, ypačiai jaunimo, tautinę savigarbą, kultūrinį aktyvumą, ryšio su praeitimi pajautimą, valstybinės idėjos sąmonę, greičiau laimėtume ir gyvenamo krašto asmenų bei institucijų paramą Lietuvos laisvės idėjai.

Mūsų amžius įrodė, kad ir mikroskopiniame branduolėly slypi milžiniška jėga. Tik ar mes norėsim ir pajėgsim tuo branduoliu būti?

ROCHESTER

SKAUTŲ VEIKLA

Skautų veikimas Rochesteryje turi savo skautybės takelio pradžią, kaip ir kitos lietuviškos kolonijos užjūryje. Bene prieš septyniolika metų susiorganizavo ir čia pirmasis vienetas. Daugelis vadų skautų per tą laiką sukūrė šeimas, jau jų įpėdiniai eina tėvų pėdsakais, kiti studijuoja ir reiškiasi aktyviai akademiname veikime, bet daugiausia dar lanko mokyklas arba dar eina tik savo pirmuosius skautiškus žingsnelius.

Dažnai kyla klausimas: ką duoda ši organizacija jaunam vaikui, o toliau bresnančiam jaunuoliui? Jau įstojęs vaikutis į skautų eiles tuojau pajunta pareigą: tvarkos, siekimo, paklusnumo sujungtu su kilniu šūkiu Dievui, Tėvynei

-- Kataloge parašyta, kad tai motina ir vaikas...

ir Artimui. Ypatingai skautus vilioja jų programa, surišta su stovyklomis, iškilmis, laužais, įvairiais pasirodymais ir pan. Per tą visą jaunulis net nepajunta, taip pat ir jo tėvai, kaip jis yra vedamas ir pamažu įjungiamas į mūsų lietuvišką bendros vieningos kovos gyvenimą.

Rochesterio skautai visuomet turėjo ir turi nenuilstamų vadovų, kurie ir pina tą nenutrūkstamą skautijos pykę. Negalima nepaminėti kelių pavardžių, kurios liks Rochesterio skautų gyvenime, kaip gražūs pavyzdžiai ateičiai: muz. Petras Armonas, Valerija Sodytė, Stasys Ilgūnas, Dalia Siurilienė, Vytautas Žmuidzinas, inž. Vaidevutis Draugelis, Birutė Sedlickaitė-Litvinienė ir daugelis kitų. Per jų rankas ir dėka jų pasišventimo jau daug gražaus jaunimo yra pasiruošę vadovauti savo jaunesniems pasekėjams. Stasys Ilgūnas, didelę dalį savo brangaus laiko paaukojęs skautybei plėsti šioje kolonijoje, turi energingą pagalbininką studentą Joną Šipailą, kuris dabartiniu metu vadovauja skautams vyčiams. Šalia studijų, darbų, jis daug laiko eikvoja ir skautiškam veikimui. Ir štai jo dėka neseniai paruošti nauji skautai vyčiai. Nors jų tik trejetas, tačiau mūsų mažai kolonijai yra didelis laimikis. Skautų vyčių įžadą davė Algirdas Bulsys, Vytautas Burkūnas ir Kornelijus Ciemenas. Džiugu taip pat, kad visi ruošiasi studijuoti ir toliau nepamesti skautiškų idėjų.

Baigiant tenka pabrėžti, kad nepaprastai malonu, kaip jaunuolis, nepažinęs savo tėvų krašto, ruošia kitą jaunuolį amžinai ištikimybės mūsų tėvynei. Garbė tiems, kurie vadovavo ar dabar prisideda prie šio gražaus skautybės idėjų plėtimo ne tik Rochesterijoje, bet ir visose mūsų kolonijose.

(km)

HELP WANTED MALE

THE CLEVELAND PNEUMATIC Tool Co.

3784 E. 78 St.
341-1700

A Subsidiary of
PNEUMO-DYNAMICS Corp.

MACHINISTS
TO WORK ON
AERO SPACE
MISSILE and
Aircraft Components

KELLER-HYDROTEL

Contouring and profiling
Machines

HORIZONTAL BORING MILLS

TURRET LATHES

GAP TURRET LATHES

ENGINE LATHES

MILLING MACHINES

RADIAL DRILLS

NUMERICAL CONTROLLED MACHINES

CAUSITE GERĄ VALANDINI ATLYGINIMĄ IR VISUS PRIEDUS.

Interviewing Hours
8:15 A.M. to 5 P.M.

OR CALL

341-1700

for an interview convenient for you.

(13-15)

RETA PROGA

įsigykite papiginta kaina
šias knygas:

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš Sibiro, lietuvių kalboje. Knyga gausiai iliustruota retomis nuotraukomis. KAINA \$3.00

KELIAS Į KAIRĘ

ALĖS RŪTOS romanas, premijuotas Dirvos konkurse. KAINA \$3.00

DAILININKAS RAUBA

VINCO RAMONO novelės.

KAINA \$3.00

ALMA MATER

R. SPALIO romanas iš studentų gyvenimo Nepr. Lietuvoje. KAINA \$5.00

Visų keturių knygų bendra kaina \$14.00, bet Dirvos skaitytojai, naudodamiesi knygų išpardavimo vaju, moka tik

10 dol.

už keturias knygas.

— I Š K I R P T I —

DIRVOS ADMINISTRACIJAI
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Prašau man išsiųsti keturias knygas: Palik Ašaras Maskvoje, Kelias į Kairę, Dailininkas Rauba ir Alma Mater, už papigintą kainą — 10 dol.

Pavardė ir vardas

Adresas

Prie šio jungiamas čekis ar money order 10 dol. sumoje.

PUNCH PRESS OPERATORS

We need punch press operators for our day shift (7 A.M. - 4:30 P.M.). Our press operators have been working more than 50 hours for the last five years, with an average hourly rate of \$2.49. We also offer top fringe benefits.

Call 334-3114. There's no toll charge. We are only 30 minutes from Bridgeport on the Parkway or Turnpike.

LAMINATED SHIM COMPANY, INC.

48 UNION ST., GLENBROOK, CONN.

(15-17)

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO, ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

LIETUVIŲ FONDO SKYRIAUS VALDYBA

Sausio 24 d. Dr. E. Lenkauskas namuose įvyko Lietuvos Fondo Clevelando skyriaus ir vjaus vedėjo pasitarimas.

Buvo perrinkta skyriaus valdyba. Ją sudaro: pirmininkas K. S. Karpus, vicepirmininkas Dr. V. L. Ramanauskas ir P. Mikšys, sekretorius F. Eidimtas, išdininkas A. V. Jonaitis, nariai: kun. B. Ivanauskas, V. Rociūnas, J. Stempužis, V. Benokraitis.

Vajaus metu davę pasižadėjimus kreipkitės į išdininką A. V. Jonaitį, 733 Woodview Road, telefonas 381-0930.

Dr. E. Lenkauskas, Lietuvos Fondo centro valdybos tarybos narys, yra Clevelando ir Ohio vajaus vedėjas.

• Simonas Baranauskas, senosios kartos veikėjo Felikso Baranausko brolis, mirė Clevelande po ilgos ir sunkios ligos.

Po bažnytinio apeigų N. parapijos bažnyčioje, velionis buvo palaidotas vasario 4 d. Kalvarijos kapinėse.

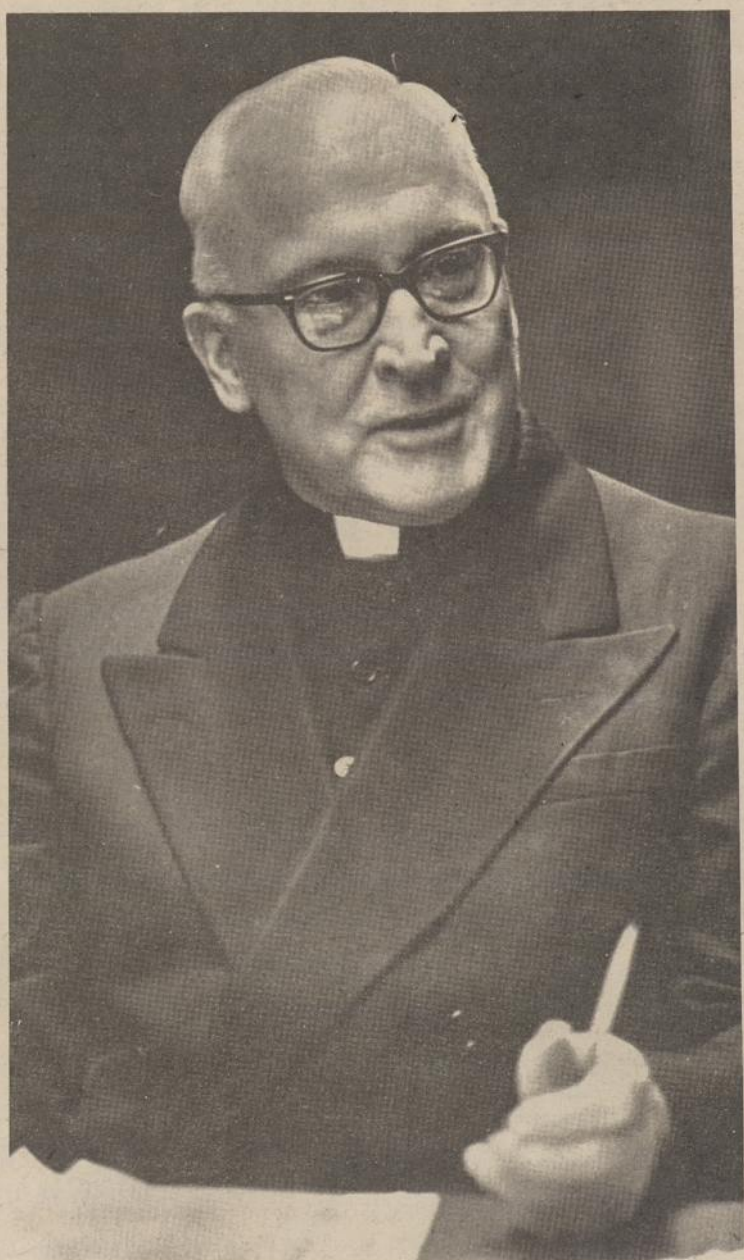
Laido tvėmis rūpinosi Jakubs & Son laidotuvių įstaiga, 93' E. 185 gt.

Ilgamėčiui Dirvos skaitytojui ir rėmėjui Feliksui Baranauskui ir artimiesiems Dirvos redakcija reiškia užuojautą.

IDOMUS KONCERTAS BYRON AUDITORIJOJE

Clevelande jau eilę metų sėkmingai veikia Choral Society of St. Dominic, kuri kasmet suruošia po vieną aukšto meninio lygio koncertą. Koncertai būna ne kurio nors vieno choro, bet trijų jungtinių, būtent: Choral Society of St. Dominic, Choral Society of St. Dominic, Choral Society of St. Dominic. To gausaus ir aukšto lygio chorų sambūrio direktorius Mr. Cal Stepan, vargonų ir fortepiono koncertmeisterė Valentina Fillinger-Vaicknoraitė, o Fine Arts direktorius Paul P. Chalko.

Šiemetinis šio sambūrio koncertas, pavadintas Sixth Annual Fine Arts Concert, įvyko vasario 5 d. Byron Auditorium, Shaker Hts. Koncerto programoje didžiųjų kompozitorių choro kūriniai ir solo dainos, kurias išpildė įžymus amerikinis baritonas Jack Russell, dainuojąs New Yorko Broadway muzikiniuose teatruose ir su kitais aukšto lygio muzikiniiais sambūriais.

Prel. Jonas Balkūnas, Tautos Fondo pirmininkas, atvyksta į Clevelandą ir pasakys pagrindinę kalbą Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjime vasario 12 d. 4 v. p.p. Naujosios parapijos salėje. Minėjimo koncertinę dalį išpildys sol. Stasys Baras, Vyt. Maželio nuotrauka

Lietuviams The Choral Society of St. Dominic koncertai įdomūs ne tik savo puikiu giesmių bei dainų išpildymu, bet ir tautiniais sentimentais. O tokius tautinius sentimentus ugdo du mūsų tautiečiai, veikia to sambūrio vadovybėje: piano ir vargonų koncertmeisterė Valentina Fillinger-Vaicknoraitė, yra Pittsburgho gimusi lietuvaitė, Chicago De Paul University te mūzikos absolventė ir Pittsburgho Duquesne University gilini piano ir vargonų muziką. Pittsburgho eilę metų yra dirbusi drauge su pagarsėjusiu chorų dirigentu Robert Shaw, kaip vargonininkė ir akomponiatorė.

Kitas to sambūrio vadovas, tai Clevelando lietuviams pažįstamas advokatas Paul P. Chalko, The Choral Society of St. Dominic Fine Arts direktorius. P. Chalko yra gimęs Clevelande, baigęs šv. Jurgio parapijinę mokyklą, giedojęs šios lietuviškos bažnyčios chore, muziką studijavęs Clevelando Muzikos Institute, keletą metų smuiku grojęs garsiaame Clevelando Simfonijos Orkestre. Matydams, kad iš muzikos meno bus sunkoka verstis, Paulius P. Chalko Clevelando Western University bai-

gęs teisės mokslus, nūdien sėkmingai advokatauja ir daugumai lietuvių padeda narplioti painius teisinius reikalus. P. P. Chalko, versdamasis teisininko profesija, nėra nutoles ir nuo pirmapradžių siekių, būtent, muzikos meno, priklauso The Dominican Chorale kaip pajėgaus balso bosas ir užima atsakingą Fine Arts sambūrio direktoriaus pareigas.

Andrius Jogaudas

ISRINKTA LIETUVIŲ SALĖS VALDYBA

Ilgametė Clevelando lietuvių pastogė, Lietuvių Salės Bendrovė, po kurios stogu taipgi daugelį metų sėkmingai gyvuoja ir Lietuvių Klubas (6835 Superior Avenue), sausio 27 d. turėjo savo akcininkų metinį susirinkimą ir naujos valdybos bei kontrolės komisijos rinkimus.

Išsamius pranešimus apie Lietuvių Salės Bendrovės ir Lietuvių Klubo veiklą patiekė pirmininkas Jurgis Malskis ir finansų sekretorius Jonas Apanavičius, o jųjų apyskaitiniai pranešimai patikslinti kontrolės komisijos.

Į Lietuvių Salės Bendrovės Direkciją kandidatavo 17 asmenų, o buvo renka-

ma 9. Dauguma balsų išrinkti šie: Zenonas Dučmanas, Jonas Apanavičius, Jurgis Malskis, Pranas Stempužis, Stasys Mačys, Ignas Gatautis, Ernestas Samas, Stasys Lukas-Lukoševičius ir Alekas Banyš.

Į Kontrolės Komisiją išrinkti: Stanley Halaburda, Vytautas A. Braziulis ir Vytautas Stuoogis.

Vytas Virsnys

* FRIEŠ ATNAUJIN-DAMI savo namų ar automobilių draudimus, pa lyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

* APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

PARDUODAMAS NAMAS

4 miegamieji — 1 apačioj. Grovewood rajone. Savininkas išsikrausto. Privato parduoti. \$12,800.

Tel. 752-3400.

DETROIT

SUSIJUNGIMAS ABEJOTINAS

Sausio 22 d. šv. Antano parapiinės mokyklos patalpose LB Detroito apylinkės valdyba sukvietė "Aušros" ir Dr. V. Kudirkos liuanistinių mokyklų tėvų komitetus ir abiejų mokyklų vedėjus pasitarti ir paieškoti galimybių abi mokyklas sujungti į vieną.

Pasitarimą pradėjo Bendruomenės apylinkės švietimo vadovas dr. V. Bublys, nurodydamas motyvus, skatinančius abi mokyklas jungtis. Jo manymu, svarbiausi susijungimo motyvai esą šie: 1. abi mokyklas sujungus, tėvams palengvėtų išlaikymo našta, 2. nebebūtų sunkumų gauti kvalifikuotų mokytojų, 3. mokykla būtų daug pajėgesnė kultūrinei veiklai, organizuojant stipresnį chorą, tautinių šokių grupę ir k., 4. Bendruomenės apylinkė galėtų duoti daug efektyvesnę paramą.

"Aušros" liuanistinės mokyklos tėvų komiteto pirm. inž. J. Mikaila pareiškė dr. J. Bublio motyvus skaitęs rimtais ir būtų linkęs jungtis, o dr. V. Kudirkos v. liuanistinės mokyklos tėvų komiteto pirmininkas K. Černis pareiškė esąs kitokios nuomonės. Nors jis ne su vienu mokyklos tėvu nekalbėjęs, bet manęs, kad Dr. V. Kudirkos liuanistinės mokyklos tėvams susijungimas esąs neaktualus, nes mokykla auganti ir turinti 130 mokinių. Nors dauguma mokytojų esą ne kvalifikuoti, bet esą entuziastai ir mokykloje darba atlieka gerai. Mokyklos patalpos esančios geros, jų kaina nebrangi, todėl, jo manymu, daugelis iš Redfordo keltis nesutiktų. Kiti du kartu su juo buvę komiteto nariai (Nakas ir Vyšniauskas) pasisakė, kad būtų linkę jungtis.

Nuomonės išryškėjus, K. Černis dar buvo paklaustas, ar jis sutiktų jungtis Redfordo mokyklos patalpose. Jis atsakė, kad tokiu atveju reikėtų atsiklausti Board of Education, o tokiu žygiui jis nebūtų linkęs.

Neradus bendros kalbos, palikta LB apylinkės valdybai atsiklausti tėvus, išsiuntinėjant anketas.

SUSIRINKIMAS IR VAIŠĖS

Sausio 22 d., tėvų komitetui pakvietus, 4 val. susirinko Lietuvių namų apatinėje salėje "Aušros" litua-

BILIETAI JAU PARDUODAMI

February 9th Thru 19th

AL SIRAT GROTTO
CIRCUS
CLEVE. PUBLIC HALL
3 RINGS

"THE CIRCUS WITH A PURPOSE"

featuring

The First Family of the High Wire

THE GREAT WALLENDAS

World's Youngest Animal Trainer

DAUNTLESS JON ZERBINI

Wrestles Lion in Death Defying Match

Music Hall Box Office (11 a.m.-7:00 p.m.), E. 6th & St. Clair—Parking permitted for 15 min. Richman's Box Office, 726 Euclid

CIRCUS SCHEDULE

Evening Performances at 8:00 P.M.

WEEKDAYS: Feb. 9, 13, 14, 15 and 16.

\$3.00, \$2.50, \$2.00, \$1.50

FRIDAYS-SATURDAYS: Feb. 10, 11, 17, 18

\$3.50, \$3.00, \$2.50, \$2.00, \$1.50

Matinee Performances:

Weekdays at 2:00 P.M. Saturdays at 2:30 P.M. Sundays at 2:00 P.M.

WEEKDAYS: Wed., Feb. 15, Fri., Feb. 17

\$2.50, \$2.00 and \$1.50

SATURDAYS-SUNDAYS: Feb. 11, 12, 18, 19

\$3.50, \$3.00, \$2.50, \$2.00, \$1.50

All ticket prices include tax

HELP WANTED MALE

ELECTRICAL INDUSTRY

Panel Wiremen
Transformer Technicians
Magnet Repairmen
Diesel Mechanics
Electric Mechanics
Engine Lathe Hands

Day and Night Shifts

Are Your Skills Being Purchased for Only a Weekly Paycheck?

LOOK TO THE FUTURE TOP INDUSTRY WAGES

G. E. Benefit Package

Stock Bonus Plan
Pension Plan
Liberal Vacation and Holiday Pay
Comprehensive Medical Insurance
Product Purchase Plan
Emergency Aid Plan
Educational Assistance Programs
Many Others

Steady Employment
Frequent Overtime

New 2-Year Labor Contract
Replies Strictly Confidential

APPLY

8 to 4 P.M.

Monday Through Friday

GENERAL ELECTRIC COMPANY

4477 E. 49TH ST.
Cleveland, Ohio 883-1000

GENERRAL ELECTRIC

An Equal Opportunity Employer (13-15)

Į Pietų Amerikos Lietuvių Kongresą Argentinoje praeitą savaitę iš Clevelando išskrido PLB vicepirmin. S. Barzdukas, PLB sekr. Milda Lenkauskienė ir LF Tarybos narys dr. Ed. Lenkauskas. Juos išlydėjo būrelis clevelandiečių. Nuotraukoj iš kairės: F. Eidimtas, A. Barzdukienė, A. Stempužienė, dr. E. Lenkauskas, M. Lenkauskienė, St. Barzdukas, A. Kamantienė, V. Kamantas, J. Gailiūšytė ir J. Stempužis.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LIETUVIAI!

Prisimindamas ir brangindamas lietuvių pastangas, — dėtas prieš penkiasdešimt metų Vilniuje, New Yorke, Petrapilyje, Lozanoje, Voroneže ir kitur, kad būtų sutelktos visos tautos jėgos išsilaisvinti iš ilgos ir klaidios caristinės Rusijos okupacijos ir atstatyti nepriklausomą Lietuvos valstybę, — VYRIAUSIAS LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETAS sveikina visus lietuvius pavergtose tėvynėje, Sibiro tremtyje bei išeivijoje ir kviečia pasistiprinti ano meto ryžto, žygių ir aukų pavyzdžiais ir suaktyvinti laisvinimo kovą sovietinei okupacijai pašalinti ir nepriklausomos Lietuvos respublikos suvereninių teisių vykdymui atstatyti.

Lietuvos valstybės atstatymo 50 sukaktuvinių metų išvakarėse Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas pareiškia, kad jo besąlyginis įstatymas yra — laisva, nepriklausoma, demokratinė Lietuva. To siekdamas, 1967 metais ryžtasi:

1) įprasminti Lietuvos valstybingumo sąvoką visose lietuvių tautos kartose, kad ir ateityje nestokotų laisvės kovotojų, kurie gintų Lietuvos tautinius ir valstybinius interesus;

2) sutelkti visas pajėgas į darnų laisvinimo darbą ir tuo būdu padidinti veiklos apimtį;

3) išplėsti susižinojimo priemones, kad laisvojo pasaulio įtakingieji būtų pilnai ir tinkamai informuojami apie krašto padėtį ir kad visur Lietuvos byla būtų gyva.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas kreipiasi į visus laisvuosius lietuvius ir ragina juos šiais sukaktuvių ruošos metais, renkant aukas vasario 16 dienos minėjimų proga, būti dosnesniais, kad Lietuvos laisvinimo darbas ir veiksmų sutartiniai užsimojimai galėtų būti sėkmingai vykdomi.

PAVERGTIEJI IR LAISVIEJI LIETUVIAI!

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas linki pavergtiesiems lietuviams stiprybės ir ištvermės kovoje su okupanto priespaula, o laisvuosius lietuvius kviečia visais būdais remti Lietuvos laisvinimo darbus.

Tautos praeitis yra mūsų!
Tautos ateitis turi būti mūsų!

VYRIAUSIAS LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETAS

• Lietuvos Nepriklausomybės Dienos iškilmėse dalyvaus ir kalbės šie Vliko atstovai:

Prel. J. Balkūnas — Clevelande, vasario 12, ir Los Angeles, vasario 19 d.; dr. B. Nemickas — Philadelphijoje, vasario 19 d.; Stasys Lušys — Newarke, N. J., vasario 12 d.; Martynas Gelžinis — Elizabethe, N. J., vasario 19 d.; Alg. Budreckis — Chicagoj, vasario 5 d. A. Budreckis, kaip New Yorko Lietuvių Tarybos pirmininkas, vadovaus Lietuvos Nepriklausomybės Dienos iškilmėms New Yorke, vasario 19 dieną.

* MIRUS ESTIJOS GEN. KONSULUI New Yorke J. Kaiv, 1965 metais, jo pareigas ėjo E. Jaakson, pasiuntinybės patarėjas.

JAV vyriausybės sutikimu nauju gen. konsulu paskirtas Aksel Linkhorst, iki šiol rezidavęs Stockholme. Naujasis gen. konsulas su šeima atsikels ir pradės eiti savo pareigas balandžio mėn.

Mielam kolegai

PRANUI MISIŪNUI

mirus, jo žmonai ERIKAI, dukrelei KURDELIJAI, broliui BUTEGEIDŽIUI ir brolienei JŪRATEI liūdesio valandoje reiškiami nuoširdžiausią užuojautą ir kartu liūdime

Algis Braženas
Kostas Jurgutis
Jonas Kirtiklis
Jonas Kriščiūnas
Jonas Paškus
Kazys Stašaitis

vinimo talkos ir siųskite aukas.

Tautos Fondo Valdyba

ZYGIO REIKALŲ

Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyba nuoširdžiai dėkoja visiems, kurie žodžiu, raštu ar spaudoje atsiliepė į jos kvietimą siekti administracinio savarankiškumo lietuvių katalikų dvasinių reikalų tvarkyme. Dėkoja už sveikinimus, padarinius, patarimus, pažadėtą paramą ir kritiškas pastabas. Kaip daugeliui minėjome, žygi skelbdami moksleiviams ateitininkai norėjome tik plačiau paskleisti mintį ir sudaryti patį pradinį pagrindą jos tolimesniam vystymui. Neabejojame, kad šio žygio vykdymas yra kiekvieno lietuvių kataliko ir, pirmiausia, kiekvienos lietuviškos katalikiškos organizacijos atsakomybė. Todėl mes netrukus ir norėtume sukviesti organizacijų pasitarimą, pasidalinti su jomis ligšioliniais rezultatais ir išrinkti visiems bendrą centrinį komitetą, kuris toliau tęstų pradėtą darbą sutartu ir pačiu tiksliausiu būdu.

Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyba

JAUNIMO METŲ TALKOS KOMISIJA BAIGĖ SAVO DARBĄ

Šių metų sausio mėn. 27 d. Jaunimo Metų Talkos Komisija turėjo paskutinį savo posėdį, apžvelgė nuveiktus darbus ir nustatė veiksmus, kurie reikalingi ateity užbaigiant darbą. Tarp Komisijos atliktų darbų tenka paminėti Jaunimo Petijijos Jungtinėm Tautom paruošimas. Ją paruošė Stasys Lazdinis. Užsienio lietuvių jaunimo atvežimas į Kongresą, pravedimas jų registracijos, susirašinėjimas su jais buvo atlikti Jūros Gailiušytės. Talkos Komisija vykdė mėnesinę Jaunimo Metų programą. P. Karalius, vykdant šią mėnesinę programą, yra parašęs kelius straipsnius apie lituanistinių mokyklų svarbą ir paruošė anketa mišrioms šeimoms. JMTalkos Komisija išleido eilę reklaminių ir informacinių leidinių. Paruošė ir išsiuntė užsieniečiam dalyvavusiems Jaunimo Kongrese pokongresinę anketą, kuri jau pradeda grįžti. Kalėdų švenčių proga pasveikino visus Kongreso užsieniečius atstovus.

Likusius Talkos Komisijos darbus perėmė ir toliau juos tęsia PLB Jaunimo Sekcija. Jaunimo Metų Talkos Komisija buvo suorganizuota prie Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybos. Ją sudarė Vytautas Kamantas — pirmininkas ir nariai: Jūra Gailiušytė, Stasys Lazdinis, Al. Laikūnas, Vida Kasparevičiūtė, Tallat-Kelpšienė, dr. Giedrė Matienė, dr. Stepas Matas, Pranas Karalius. Talkos Komisijai pagalbininkais buvo Kristina Stankaitytė, Lina Mariūnaitė, Gailė Mariūnaitė, ir Antanas Gailiūšis, kuris rūpinosi informacija Lietuvai per Romos radijo. Keturius mėnesius prieš Jaunimo Kongresą A. Gailiūšis ruošė ELTAI kas savaitę informacinius pranešimus apie Jaunimo Metus ir Kongresą.

NEW YORK

• Amerikos Lietuvių Tarybos skyrius New Yorke š. m. vasario 19 dieną ruošia Vasario 16 dienos minėjimą, kuris įvyks newyorkiečiams gerai žinomoj Webster Hall salėje. Pagrindiniu kalbėtoju bus New Yorko kongresmanas Teodoras Kufermann. New

NETEKOME A.A. VLADO ŽILĖNO

Daug rūpesčių Chicago lietuviams sukėlė sausio mėn. pabaigoje siautusi negailestinga sniego pūga, o kai kuriems ji atnešė ir nelauktą mirtį. Tokių aukų skaičiuje yra ir a. a. Vladas Žilėnas.

Vladas buvo gimęs 1901. V. 1 d. Utenos apylinkėse, kur jo tėvai turėjo didesnę ūkį. Mokėsi Utenos progimnazijoje, kurią baigęs buvo priimtas į karo mokyklą Kaune, iš kurios išėjo į ltn. laipsniu. Kurį laiką tarnavo 8 pėstininkų pulke Šiauliuose. Netrukus perėjo Lietuvos sienos apsaugos tarnybon ir buvo paskirtas Utenos baro vieno rajono viršininku. Tada negausi mūsų sienos apsauga turėjo labai stropiai saugoti Lenkijos pasienį — demarkacijos liniją, nes gausios skaičiumi ir gerai ginkluotos lenkų sargybos dažnai peržengdavo sieną, keldavo pasienio incidentus, globodavo kontrabandininkus, kriminalinius ir politinius nusikaltėlius, siuntinėjo į Lietuvos pusę plečkaitininkus, aprūpintus atitinkama literatūra ir pan. Vladas Žilėnas buvo pareigos žmogus: su savo vyrais nuolat budėjo Lietuvos sienos sargyboje ne tik dieną, bet ir naktį. Jo rajonas buvo pavyzdinčiai tvarkomas. Viršininkas buvo gerai atestuojamas, bet jis nesiveržė į aukštesnius postus, kurių tikrai buvo vertas. Turėdamas daug reikalų su vietos žmonėmis, dažniausia vargingais mažžemiais ūkininkais, pasižymėjo taktiškumu ir nuolat padėdavo tiems, kuriems pagalba buvo reikalinga. Nevengė darbo ir su vietos jaunimu, buvo šaulių organizacijos narys. Apdovanotas šaulių žvaigždės ir kt. pasižymėjimo ženklais.

Baigiantis II pasauliniam karui pasitraukė į Vokietiją, iš kur atvyko į JAV-bes ir apsigyveno Cicero. Kiek įstengdamas talkino lietuvių bendruomenei, rėmė skautus, padėdavo BALFui, įnešė savo įnašą į Lietuvių Fondą ir atliko daugiau gerų darbų, kuriuos visus būtų sunku suregistruoti. Mylėjo lietuvišką knygą ir buvo susipirkęs gražią (keletos šimtų) rinktinę knygų bibliotekėle; prenumera-vo keliolika lietuviškų laikraščių bei žurnalų ir upa- mėjo "Dirvą". Nors daugiau kaip 20 metų išgyveno nuo savo šeimos atskirtas, liko ištikimas žmonai ir sūnui Lietuvoje; juos, kaip ir kitus giminės Tėvynėje, gausiai materialiai iki paskutinės gyvenimo dienos rėmė. A. a. Žilėnas buvo aktyvus "Mūsų Lietu-

vo" bendradarbis, visokeriopai rėmęs šio veikalo paruošimo darbą. Tai buvo vyras niekam nenusidėjęs, o daug kam nuoširdžiai padėjęs. Tik keletą mėnesių naudojosi jam pripažinta pensija. I. 31 palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse Chicagoje. A. a. Vlado draugai ir artimieji taria jam skaudų "Sudiev", o gal tiksliau — "Iki pasimatymo!"

Bronius Kviklys

IRENA GEČAITĖ BAIGĖ MOKSLĄ

Elena ir Teodoras Gečai, karo audros atblokti į JAV, įsikūrė Chicagoje. Jie išaugino sūnų Viktorą ir dvi dukreles Ireną ir Violetą. Kukliai gyvendami ir tau-pydami jie stengėsi savo vaikučiams duoti aukštesnį mokslą.

Prieš keletą metų sūnui Viktorui baigus Mineapolio universitetą tarptautinę teisę, universiteto vadovybės buvo pakviestas dirbti moksline srityje ir kartu pasirinktoje mokslo šakoje toliau mokslintis. Atsiradus tokiai progai, Viktoras liko universitete, kur tarnaudamas siekia daktarato.

Nuo tėvų pečių nukritus Viktoro mokslinio naštai, dukrelė Irena baigusi gimnaziją pasiryžo tapti mokytoja. Su aukščiausiais pažymiais 1967 m. sausio 20 dieną ji ir baigė University of Illinois — Urbanoje ir nuo sausio 26 dienos pradėjo mokytojauti H o m e t o w n pradinėje mokykloje.

Per praeitų metų Kalėdų šventes ji susižiedavo su

Juožu J. Stalilioniu ir šiais metais liepos pradžioje sukurs lietuvišką šeimą.

Juozas Stalilionis yra senosios ateivių kartos lietuvių sūnus ir taip pat yra baigęs universitetą. Jis mokytojauja Chicagoje — Kennedy gimnazijoje.

A. Nevardauskas

• Kun. Algimanto Kezio, S. J., fotografijų paroda atidaryta Chicagoje Balzeko muziejuje, 4012 Archer Ave., vasario 5 d. Ji tęsis visą vasario mėnesį. Parodą galima lankyti kasdien nuo 1 val. iki 4:30 val.

• MEČYS ŠIMKUS, teisininkas, kviečia visus Dirvos skaitytojus, gyvenančius Chicagoj ar apylinkėse tuoj pat atvykti jo kontoron sutvarkyti savo 1966 metų pajamų mokesčius. Jis tai atliks Jums tikrai tvarkingai, tiksliai ir greitai, nes toje srityje turi ilgą ir didelį patyrimą. Jei nesi dar jo klientas, būk — būsi patenkintas.

4259 So. Maplewood Ave. Chicago, Illinois. Telef. CL 4-7450. Val. 9-3 ir 5-8.

"LITHUANIAN HILLS" — PRIE DAINAVOS

Išnaudokime progą įkurti lietuvišką kaimą.

Yra 1150 akrų ūkis, turintis apie 1/2 mylios bendro rubežiaus su DAINAVOS Jaunimo Stovykla prie Manchester, Mich. Maždaug ūkio centre, yra 60 akrų ežeras. Minimas ūkis parduodamas ir pardavėjas prašo 304 dol. už akrą.

Eilė Detroito lietuvių pirkimui pritaria. Bet kadangi žemės plotas yra labai didelis, norėčiau kad dėmesį atkreiptų Clevelando bei Chicagos tautiečiai.

Nieko negalima tuo reikalu konkrečiai daryti nežinant sekančių faktų:

- 1) Kiek atsiras sudomintų žemės sklypų įsigijimu?
- 2) Kiek pinigų kiekvienas pramato, investuoti?

Imuosi iniciatyvos surinkti šias žinias. Tolimesnei eigai būtų renkamos įvairios specialistų komisijos iš pačių pirkėjų.

Sudomintus kviečiu man rašyti ar skambinti: Jonas Ratnikas, 1531 May, Dearborn, Mich. 48124, telef. 562-2137.

• RAŠOMOS mašinėlės, RADIO, TV, skaičiavimo, pinigams priimti maš. ir kt. vokiečių ir USA gaminiai. Pigiau, nes, paštu. Klauskite katalogų ir kt. tiesiai: J. L. GIEDRAITIS, 10 Barry Dr., E. Northport, N. Y. 11731.

DIRVOJE
DIDELIS
PASIRINKIMAS
PLOKŠTELIŲ
IR
NAUJŲ KNYGŲ

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4 3/4 %

ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5 %

ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS • 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.